

In memoriam

dr. Maurits Gysseling

(1919-1997)

Op 24 november 1997 heeft dr. Maurits Gysseling ons te Gent definitief verlaten. Herstellend van de zoveelste fysieke beproeving en met nog zoveel plannen voor de boeg, was het hem deze keer niet vergund van het ziekenhuis terug te keren.

Te Oudenburg op 7 september 1919 van moederszijde geboren uit een wijdvertakt West-Vlaams schoenmakersgeslacht, was hij voorbestemd tot de leest. Gelukkig voor de wetenschap heeft hij zich amper een jaar bij die leest gehouden. In 1934 verhuisd naar Oostakker, kreeg hij van zijn ouders de kans om te studeren aan het Gentse Atheneum. Daar zette dr. Jozef Goossenaerts 'de jongen uit de Oudenburgse brousse' die in een mum van tijd de feniks uit de Wetenschappelijke geworden was, prompt aan bij dr. Emiel De Waele supplementair Latijn en Grieks te studeren en aan taalwetenschap te gaan doen. Zo behaalde hij, naast het einddiploma van de Wetenschappelijke (8 juli 1939), voor de Centrale Examencommissie te Brussel het diploma van Grieks-Latijnse humaniora (27 juli 1939), toentertijd vereist voor Letteren en Wijsbegeerte. Hetzelfde jaar debuteerde het wonderkind, dat op zijn eigen school en bij interscolaire wedstrijden

alle mogelijke prijzen had weggekaapt, op 20-jarige leeftijd in Oost-Vlaamse Zanten 1939 met de *Folklore van Oudenburg en omliggende*, 66 bladzijden. Prof. Frank Baur wees zijn ouders op het belang van verder studeren aan de Gentse Rijksuniversiteit en meteen kon prof. Edgard Blancquaert de germanist in spe al bij zijn eerste stappen in de taalkunde leiden. Nadat hij op 25 juni 1943 op schitterende wijze de licentie had behaald, werd hij achtereenvolgens buitengewoon aspirant, gewoon aspirant en aangesteld navorsers bij het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek. Op 5 april 1945 promoveerde hij te Gent summa cum laude tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte met de toonbeeldigste aller Vlaamse plaatsnaamkundige monografieën, de *Toponymie van Oudenburg*, die in 1950 uitgegeven werd en waarmee hij eveneens laureaat werd van de Vercoullie-wedstrijd op 29 december 1946, van de universitaire wedstrijd 1942-1944 groep Germaanse Filologie en van de wedstrijd voor de reisbeurzen 1947 groep Letteren en Wijsbegeerte. Algauw ontdekten ook de Leuvense professoren het jonge talent en zegden ze het hun onvoorwaardelijke steun toe. Op 22 november 1946 behaalde de kersverse doctor ook het diploma van archivaris-paleograaf, wat hem op 1 januari 1949 als stagedoend archivaris aan de slag liet gaan bij het Algemeen Rijksarchief te Brussel en vervolgens vanaf 1 januari 1950 als archivaris-paleograaf en vanaf 1 oktober 1955 als adjunct-conservator bij het Rijksarchief te Gent. In die tijd kwamen heel wat inventarissen van Oost-Vlaamse archieffondsen tot stand, net als *Gent's vroegste geschiedenis in de spiegel van zijn plaatsnamen* (uitg. 1954), een studie die hem op 19 juli 1953 de literaire prijs van de stad Gent 1953 opleverde. Datzelfde jaar werd hij door de Universitaire Stichting bekroond met de prijs der Alumni. Op 18 november 1960 behaalde

dr. Maurits Gyseling op 21 juli 1976

hij de aggregatie hoger onderwijs in de Nederlandse taalkunde door de openbare verdediging van een werkstuk waarvan de publicatie de toponymische wereld in binnen- en buitenland verbaasde : de *Synthese bij het Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg,*

Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226) (uitg. 1960). Kort daarop, op 1 februari 1961, werd hij als faculteitsgeaggregeerde vast benoemd aan de RUG, waar hij voor de dienst Nederlandse Taalkunde vanaf 1972 Nederlandse toponymie en vanaf 1981 ook Nederlandse antroponymie ging doceren.

Dr. Maurits Gysseling was vrij snel tot de bevinding gekomen dat niet enkel bestaande opvattingen en interpretaties veelal aan dringende herziening toe waren. Ook de bronnen waarop die opvattingen en interpretaties stoelden, moesten opnieuw onderzocht, geëxcerpeerd en desnoods integraal uitgegeven worden. In volle oorlog begon daarom, vaak per fiets en zelfs te voet, een rusteloze odyssee door de Belgische archiefdepots, bibliotheken en privé-verzamelingen (1945). Dan volgden Nederland, Noord-Frankrijk, Luxemburg en Engeland (1946-1948). Toen de grens met Duitsland weer opengesteld was, kon ook de Rijnprovincie aan het werkgebied worden toegevoegd (1955-1956).

Aldus verzamelde hij in de eerste plaats het voor de naamkunde beschikbare originele materiaal uit de oudste bronnen van de Lage Landen, een onderneming waartoe zijn NFWO-patroon prof. Edgard Blancquaert hem altijd aangezet had. Al in 1960 was het doel bereikt : het monumentale *Toponymisch Woordenboek* verscheen als nr. 6 van de Bouwstoffen van het (in 1947 door Blancquaert gestichte) Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek. Tien jaar eerder was ook al nr. 1 van de Bouwstoffen van dat Centrum in het licht gegeven : (samen met de Nederlandse te Gent gevormde historicus dr. Anton C.F. Koch) de *Diplomata Belgica ante annum millesimum centesimum scripta*, dat de editie behelsde van alle oorkonden op historisch Dietse bodem

overgeleverd in handschrift van vóór 1100. Niettegenstaande een fel verzwakkend gezichtsvermogen, waaraan het ondankbare archiefwerk beslist niet vreemd was, moest de meest gigantische onderneming in dat genre evenwel nog volgen : het *Corpus van Middelnederlandse teksten (tot en met het jaar 1300)* uitgegeven m.m.v. Willy Pijnenburg (1977-1987). Wat het ambtelijke gedeelte van deze onderneming betreft, had Jozef Van Cleemput in 1948 al een eerste plan opgevat, meer bepaald naar het voorbeeld van Friedrich Wilhelms *Corpus der altdeutschen Originalurkunden bis zum Jahr 1300*. Van Cleemputs overlijden op 20 maart 1958 ten gevolge van een verkeersongeval laadde het hele project plots op de schouders van dr. Maurits Gysseling. Resoluut breidde hij het uit tot alle Vroegmiddelnederlandse teksten, literaire inbegrepen. Opnieuw dienden binnen- en buitenlandse bibliotheken en archieven te worden afgereisd. In 1987 was ook dat ongeëvenaarde titanenwerk af. Samen met het (al eerder uitgegeven) *Oudste goederenregister van Oudenbiezen (1280-1344)* vormt het een solied fundament dat zijn bruikbaarheid al ruimschoots heeft bewezen (zie Bibliografie) en waarop de historische filologie van de 21ste eeuw ongetwijfeld nog tal van mooie bouwwerken zal optrekken.

Met wat een vracht andere publicaties dr. Maurits Gysseling onze kennis heeft verrijkt, mag genoegzaam blijken uit de hierbeneden volgende bibliografie, die niet enkel de krachten van één vakbekwame sterveling, maar van diverse gespecialiseerde teams vér te boven gaat. Zonder tegenover de rest oneerbiedig te willen zijn, licht ik, eenzijdig georiënteerd als toponymist, uit die bibliografie als absolute toppers : *Proeve van een Oudnederlandse grammatica I-II* (1961, 1964), *Nederzettingnamen en nederzettingsgeschiedenis in de Nederlanden, Noord-*

Frankrijk en Noord-West-Duitsland, in samenwerking met prof. Adriaan Verhulst (1969), *Hoofdlijnen in de evolutie van het Nederlandse vocalensysteem* (1975), *De Germaanse woorden in de Lex Salica* (1976), *Prehistorische waternamen I-II* (1982, 1983), *Noordwesteuropese persoonsnaambestanddelen* (1982) en *Godennamen, vooral in Noord-Gallië* (1982). 'Zonder tegenover de rest oneerbiedig te willen zijn', want al even scherpzinnig publiceerde hij over de oorsprong van de taal als fenomeen, over het ontstaan van de taalgrens, over de chronologie en de kenmerken van germanisering en romanisering, over de Reinaert en de Heliand, (als grote vriend der Friezen) over het oudste Fries en de Friese runeninscripties, enz.

Het klinkt ongeloofwaardig, maar op zijn programma stonden verder nog : het *Toponymisch Woordenboek van Oost- en Zeeuws-Vlaanderen*, het *Antroponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (tot 1226)*, de herordening van Pokorny's *Indogermanisches Etymologisches Wörterbuch* en de inventarisering van het reusachtige archief van *Sint-Baafs en het Bisdom te Gent*, waarvan de eerste drie delen in 1997 zijn verschenen.

Al die projecten wachten nu op afwerking en publicatie. Aan het laatstgenoemde project werkte hij de jongste jaren samen met zijn echtgenote als bezeten, in weerwil van zijn broze en ondermijnde gezondheid, van de helse rugpijnen waartegen herhaalde operaties en zware medicatie nog amper hielpen. Het inventariseringswerk zelf, waarvan hij een absolute prioriteit had gemaakt, bracht de plichtsbewuste rijksarchivaris-paleograaf en de rechtschape man die hij was, jammer genoeg maar weinig vreugde. Machteloos moest hij constateren hoe in het verleden op al te gortige wijze met de bronnen zelf ge-

knoeid was, met als oogmerk het verleden wit te wassen. Doordat echter het ontcijferen van een archiefdocument, van eigen bodem of vreemd, voor hem niet meer was dan het lezen van een krant, achterhaalde hij vrij snel de waarheid toch, die hem boven alle archivalisch leed ook heel wat diep menselijk leed bezorgde. De ontdekking van zoveel ontluistering op precies een onderzoeksterrein als dat, onderging hij als een zware illusie, meer nog als een vreselijke terging. Het verhaal van een ontaarde kerkelijke hiërarchie. Het verhaal van uitbuiting, minachting, oplichting, verloochening, verdwazing. Het verhaal van de achterstelling van de Nederlandse taal, hem als topneerlandicus en bewust Vlaming zo lief. Het verhaal dat ook nog zijn eigen leven zou verkorten.

Bijzonder veeleisend voor zichzelf, bijwijlen neigend tot ascese, radicaal integer, wars van vleierij en diplomatie, had hij het in den beginne meer dan eens aan de stok met de academische wereld, waarin blijkbaar voor hem geen loopbaan in de echte zin van het woord was weggelegd. Zijn rebelse en progressieve natuur legde hij overigens nooit af, ofschoon hij maar al te goed beseftte dat ze hem in bepaalde kringen behoorlijk wat punten kostte. Ofschoon dilettantisme niet aan hem besteed was, wat hij meestal kordaat en zonder omwegen te kennen gaf, siert het hem dat hij bij de beoefening van zijn vak, de pijlen node richtte naar beneden, op beginnende en daardoor kwetsbaarder onderzoekers. Onvoorwaardelijke steun aan de zwakkeren vormde de kern van zijn maatschappijvisie, die hij evenwel, nederig van harte als hij was, zelden aan anderen openbaarde. Het valt op dat zijn persoon op foto's nooit centraal prijkt, zelfs niet bij huldgingen en bekroningen.

Het bleef niet bij de hierboven opgesomde bekroningen van het begin. Op 17 juni 1953 werd dr. Maurits Gysseling verkozen tot lid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden. Op 23 oktober 1961 werd hij lid van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, waarvan hij vanaf 1967 tot 1973 secretaris der Vlaamse afdeling en van 1979 tot 1981 algemeen voorzitter was en waarvan hij in 1990 erelid werd. Meer dan verdiend en eigenlijk wat laattijdig werd hij op 17 maart 1965 voorgedragen en aanvaard en op 7 december 1966, ter vervanging van prof. Edgard Blancquaert, geïnstalleerd als lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, waarvan hij in 1977 het voorzitterschap waarnam. Net als de vergaderingen van deze hem erg geliefde instelling (waaraan hij overigens zijn schriftelijke nalatenschap als legaat toevertrouwde), woonde hij die van de Commissie zeer belangstellend en actief bij, met de regelmaat van een klok, behalve wanneer de fysieke gesels van de jongste jaren het hem verhinderden. Terwijl hij wegens een mislukte oogoperatie in een Gents ziekenhuis vertoefde, werd hij op 17 mei 1969 bekroond met de Meesterschapsprijs voor Taal- en Letterkunde van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden en op 28 april 1970 werd hij onderscheiden met de vijfjaarlijkse Baron Holvoet-prijs, de hoogste Belgische onderscheiding door het NFWO verleend op het gebied van de Geesteswetenschappen. Op 10 oktober 1984 symboliseerden binnen- en buitenlandse vrienden en vakgenoten hun bijzondere waardering door hem bij gelegenheid van zijn 65ste verjaardag in de Academie een fraaie feestbundel aan te bieden. Niet zo academisch en luisterrijk, maar daarom niet minder warm en oprecht was de huldiging in het Provinciaal Archeologisch Museum van Zuid-Oost-

Vlaanderen te Velzeke op 18 oktober 1996, waar hem naast een huldetentoonstelling ook een multi-disciplinair opgevat boek over de taalgrens werd opgedragen. Wie beschouwde het niet als een bijzonder voorrecht samen met hem te mogen publiceren of aan hem een pennenvrucht te kunnen opdragen ? Ook Willy Pijnenburg kondigde bij de uitvaart in de kerk van Sint-Amandsberg op 29 november 1997 m.b.t. het eerlang verschijnende en op het Corpus gebaseerde *Vroegmiddelnederlands Woordenboek* een soortgelijk voornemen aan. Jammer dat het hier bij een postume hulde moest blijven.

Aan eretekens toegekend door de Belgische Nationale Orden ontbrak het evenmin : ridder in de Leopoldsorde (van 8 april 1961 af), commandeur in de Orde van Leopold II (van 15 november 1967 af), drager van de Burgerlijke Medaille 1ste klas (KB van 5 november 1969), commandeur in de Leopoldsorde (van 8 april 1972 af) en grootofficier in de Leopoldsorde (KB van 3 mei 1988). Op 10 februari 1988 werd hij in het Antwerpse Provinciehuis ook nog benoemd tot commandeur in de Orde van Oranje-Nassau, om zijn grote verdiensten voor de Nederlandse taalwetenschap, meer bepaald door de inventarisering en beschrijving van het oudste Nederlands in zijn *Corpus*. Na de overhandiging van de versierselen door de Nederlandse minister van Onderwijs en Wetenschappen, reikte de Antwerpse gouverneur Kinsbergen, voorzitter van de inrichtende stichting 'Instituut voor Nederlandse Lexicologie' in Leiden, aan dr. Maurits Gysseling eveneens de Matthias de Vriespenning uit, voor uitzonderlijke verdiensten op het gebied van de Nederlandse lexicologie.

Dr. Maurits Gysseling had het geluk buitengewoon intelligent te zijn, een onuitputtelijk werkvermogen te

bezitten en het hart voor de wetenschap op de juiste plaats te dragen. Dat bracht mee dat grote wetenschappers, zoals de linguïsten prof. Karel Roelandts, prof. Jan Goossens, prof. Willy Pijnenburg en wijlen prof. Henri Draye en de historicus prof. Adriaan Verhulst, zijn trouwste vrienden werden. Hij had echter een geluk dat nog groter was, meer bepaald op zijn levenspad een uitzonderlijke schutsengel te ontmoeten : Monique Lybaert, vanaf 18 januari 1950 mevrouw Gysseling. Zij schonk hem twee kinderen, Geertrui (8 mei 1951) en Arnolf (15 september 1954), en zette zich samen met haar geleerde echtgenoot belangeloos in voor het provinciale en regionale culturele en verenigingsleven, in het bijzonder voor de Provinciale Commissie van Oost-Vlaanderen van de Koninklijke Commissie van Advies voor Plaatsnaamgeving, waarvan hij ondervoorzitter was, voor het Verbond van de Kringen voor Heemkunde in Oost-Vlaanderen, waarvan hij erevoorzitter was, voor de Gentse heemkundige kring 'De Oost-Oudburg', waarvan hij eveneens erevoorzitter was, en voor het Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis te Sint-Amandsberg, waarvan hij voorzitter was gebleven. Hoewel het probleemloos had gekund, was nr. 121 van de Heiveldstraat te Sint-Amandsberg dus allesbehalve een ivoren toren.

Dr. Maurits Gysseling vroeg niet het standbeeld dat prof. Willem Pée hem ooit heeft toegewenst en dat hij overigens meer dan wie ook zou verdienen. Hij wilde alleen maar 'in zijn werk blijven doorleven', zoals het nu op zijn bidprentje staat. Dat deze wens probleemloos zal geschieden, lijkt wel evident. Voor velen was hij immers de eerste bron en het absolute eindpunt en het laat zich aanzien dat dit nog heel lang zo blijven zal. Veelal was alleen hij in staat de bakens van de wetenschap te ver-

zetten. Zo hoog, zo eenzaam hoog was zijn plaats. Wie met de problemen van het onderzoek vertrouwd is, beseft dat uiteraard het best en weet ook dat pogingen om hem voor schietschijf te houden, doorgaans mislukken en zelfs grotesk kunnen uitvallen.

Aan welke andere neerlandicus, naamkundige én archivaris-paleograaf in dit land was een levenslang onderzoeksmandaat beter toegekend dan aan hem? Het mag daarom een zegen heten dat de professoren Edgard Blancquaert, Willem Pée en Valeer Frits Vanacker hun Gandavensis nooit met loze beloften hebben afgescheept. Dat laatste zou overigens een al te zwaar plichtsverzuim en een al te schreeuwend onrecht zijn geweest. Een even grote zegen mag het heten dat de secretaris-generaal van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek José Traest van zijn kant nooit een moment heeft geaarzeld om hun steun en voorspraak tastbare vorm te verlenen.

Geheel en al stond het leven van dr. Maurits Gysseling in het teken van de wetenschappelijke arbeid, geheel en al in het teken van de queeste naar de waarheid. Het was bijzonder rijk gevuld en veel te kort (1).

(1) Literatuur over leven en werk van Maurits GYSSELING : (verslag van de jury voor de Prijs der Alumni 1953 en bekendmaking van de laureaat) *Alumni, Tijdschrift van de Kring der Alumni van de Universitaire Stichting* 22 (1954), 293-298 en 328-329 ; (begroeting als lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde op de plechtige installatievergadering van 7 december 1966, door Karel ROELANDTS) *VMA* 1966, 316-318 ; (bibliografie van 1937 tot 1965) *JA* 1966, 160-167 en verder jaarlijks vanaf *JA* 1967 ; (huldiging bij het behalen van de Vijfjaarlijkse Prijs voor Geesteswetenschappen Baron Holvoet, door Willem PÉE) Maurits GYSSELING, *TT* 22 (1970), 99-105 ; (laudatio bij dezelfde gelegenheid, door Henri DRAYE) The Baron Holvoet Award for Dr. M. GYSSELING, *Onoma* 5 (1970), 146-148 en *NK* 2 (1970), 248-249 ; (begroeting van Marcel HOEBEKE als lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde op de plechtige installatievergadering van 24 oktober 1973, door Maurits GYSSELING, waarbij deze laatste 'merkwaardige parallelismen' van beider levensloop blootlegt) *JA* 1974, 106-109 ; (bij de bekroning met de Baron Holvoet-

BIBLIOGRAFIE

De bibliografie van Maurits GYSSELING wordt hier zo volledig mogelijk weergegeven, met achtereenvolgens publicaties in boekvorm en inventarissen, artikelen, recensies en verslagen, vertalingen, catalogi en voordrachten en interviews (2).

De basis voor deze bibliografie vormden ten eerste de publicatielijsten door dr. GYSSELING zelf bezorgd (meer bepaald voor het boek *Vijfjaarlijkse Prijzen 1956-1975* van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en voor de jaarboeken van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde) en ten tweede de bibliografie door prof. Karel ROELANDTS samengesteld voor de *Feestbundel voor Maurits GYSSELING* van 1984.

Van de publicaties in boekvorm zijn eveneens een aantal belangwekkende recensies en dergelijke opgenomen.

Herhaaldelijk geciteerde tijdschriften worden aangeduid met sigels, waarvan de verklaring volgt in de onderstaande lijst.

ABM *Archives, Bibliothèques et Musées de Belgique*

BSA *Bulletin de la Société des Antiquaires de la Morinie*

prijs) Maurits GYSSELING, laureaat van de 'Wetenschappelijke Prijs Baron Holvoet' door het N.F.W.O. voor de periode 1966-1970 verleend, met 1. samenstelling en beraadslaging van de jury en 2. (door hemzelf bezorgde) biografie en bibliografie, in : *Vijfjaarlijkse Prijzen 1956-1975 [van het] Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek*. Brussel, 1978, 37-60 ; W.J.J. PIJNENBURG, K. ROELANDTS en V.F. VANACKER (red.), *Feestbundel voor Maurits Gysseling. Opstellen door vrienden en vakgenoten aangeboden bij gelegenheid van zijn 65ste verjaardag*. Leuven, 1984, 421 blz. = *NK* 16 (1984) en 17 (1985), meer bepaald in deze feestbundel : 'Ten Geleide' en 'Bio-bibliografie van Maurits GYSSELING' door K. ROELANDTS, resp. *NK* 16 (1984), 1-2 en 3-22 ; Kristiaan HOEDEMAKERS, *Het toponymisch werk van dr. Maurits Gysseling. Verhandeling tot het verkrijgen van de graad van licentiaat in de Germaanse Filologie*. I-II. Katholieke Universiteit Leuven, 1984, VI + 685 blz. : een uitmuntend werkstuk, dat naast een bio-bibliografie een glossarium omvat met toponiemen en suffixen en hun verklaring zoals ze voorkomen in de door dr. GYSSELING tot augustus 1983 gepubliceerde tijdschriftartikelen.

Aanvullende bio-bibliografische gegevens vindt men in de publicaties rond het Corpus.

(2) Graag wil ik mijn dank betuigen voor de onmisbare hulp en de kostbare aanwijzingen van mevrouw GYSSELING, prof. dr. Karel ROELANDTS (KUL), prof. dr. Georges DE SCHUTTER (UIA ; vast secretaris van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde) en de heer Roger POELMAN (voorzitter van de Heemkundige Kring « De Oost-Oudburg »).

- BTF* *Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis/Revue belge de Philologie et d'Histoire*
- GB* *Gentse Bijdragen* [bundels overdrukken opgenomen in de reeks « Uit het Seminarie voor (Nederlandse taalkunde en) Vlaamse dialectologie van de (Rijks)universiteit te Gent » : jrg. 1966 is niet verschenen]
- HCG* *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis/Bulletin de la Commission Royale d'Histoire*
- HMG* *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*
- HN* *Heemkundig Nieuws. Contactblad van de Heemkundige Kring « Oost-Oudburg » en het Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis* [kronieken werden meestal niet opgenomen in de hiernavolgende bibliografie]
- HOJ* *(De) Heemkundige Kring « De Oost-Oudburg », Jaarboek*
- HTD* *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie/Bulletin de la Commission Royale de Toponymie et Dialectologie*
- HZM* *Handelingen van de (Koninklijke) Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*
- JA* *Koninklijke Vlaams(ch)e Academie voor Taal en Letterkunde (sinds 1972 Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde), Jaarboek*
- LB* *Leuvense Bijdragen*
- LvA* *Het Land van Aalst*
- MTV* *Mededeelingen uitgegeven door de Vlaamse Toponymische Vereniging te Leuven (tot 1946)*
- MVN* *Mededeelingen uitgegeven door de Vereniging voor Naamkunde te Leuven (1947-1949), resp. Mededeelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam (1950-1968)*
- NK* *Naamkunde (sinds 1969)*
- OML* *Oudheidkundige Mededeelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden*
- OZ* *Oost(-)(V)(v)laams(ch)e Zanten*
- PBB* [*Paul und Braunes Beiträge*] *Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur (Tübingen)*

- SGG *Studia Germanica Gandensia*
TNTL *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*
TT *Taal en Tongval*
VAJ *Oudheidkundige Kring « De Vier Ambachten » Hulst, Jaarboek*
VMA *Koninklijke Vlaams(ch)e Academie voor Taal en Letterkunde (sinds 1972 Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde), Verslagen en Medede(e)lingen*
WT *Wetenschappelijke Tijdingen*

1. Boeken en inventarissen

1950

Toponymie van Oudenburg (Werken uitgegeven door de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, Vlaamse afdeling, 5), Tongeren, G. Michiels, 1950. Ook als : *Nomina Geographica Flandrica*, Monographieën, 4. Brussel, Standaard-Boekhandel, - 's-Gravenhage, M. Nijhoff, 1950, 280 blz.+ 6 kaarten.

Recensies : S.J. DE LAET, *Archeologie* 1951, 2, 437-438 ; A. VIAENE, *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis* gesticht onder de benaming *Société d'Emulation* te Brugge 88 (1951), 75-81 ; J. DE SMET, *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis* gesticht onder de benaming *Société d'Emulation* te Brugge 88 (1951), 85-88 ; M. SCHÖNFELD, *De Nieuwe Taalgids* 44 (1951), 295-296 ; E. SCHWARZ, *Beiträge zur Namenforschung* 3 (1951/52), 329 ; L. DE MAN, *BTF* 31 (1953), nrs. 2-3, 614-616 ; V. VERSTEGEN, *LB*, Bijblad 43 (1953), 31-32 ; S.J. FOCKEMA ANDREAE, *Tijdschrift voor Geschiedenis* 66 (1953), 402-403 ; J. HUBSCHMID, *Zeitschrift für romanische Philologie* 70 (1954), 124 ; F. DE TOLLENAERE, *TNTL* 73 (1955), 150-159.

Diplomata Belgica ante annum millesimum centesimum scripta (Bouwstoffen en Studien voor de geschiedenis en de lexicografie van het Nederlands, 1). [Brussel], Belgisch Inter-universitair Centrum voor Neerlandistiek - [Tongeren, G. Michiels], 1950. Deel I, Teksten, X-464 blz. Deel II, Reproducties = 88 facsimile's. In samenwerking met A.C.F. KOCH.

Recensies : A. WEIJNEN, *Museum* 56 (1951), kol. 108-109 ; H.J. VAN DE WIJER, De 'Diplomata Belgica' uitg. door het Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek. *MVN* 27 (1951), 5-10 ; G. TESSIER, *Bibliothèque de l'Ecole des Chartes* 109 (1951), 121-123 ; C. TAVERNIER-VEREECKEN, De bronnen voor de kennis van het Oud-Nederlands. *LB*, Bijblad 41 (1951), 73-78 ; C.B. VAN HAERINGEN, Oudnederlands. *De Nieuwe Taalgids* 44 (1951), 112-114 ; P. GORISSEN, *Archives Bibliothèques et Mus. Belg.* 22 (1951), 95-101 ; E.I. STRUBBE, *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis* gesticht onder de benaming *Société d'Emulation* te Brugge 88 (1951), 150-152 ; F. KETNER, *Bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlanden* 7 (1952), 304-305 ; G. BARNI, *Revista di Storia del Diritto Ital.* 25 (1952), 282-285 ; G.I. LIEFTINCK, *Scriptorium* 6 (1952), 164-165 ; E. ENNEN, *Rheinische Vierteljahrsblätter* 19 (1954), 250-251 ; H. DRAYE, *Revue d'histoire ecclésiastique* 49 (1954), nr. 4, 915-917 ; J.M. DE SMET, *Revue d'histoire ecclésiastique* 49 (1954), nr. 4, 917-922 ; P. BONENFANT, *BTF* 33 (1955), nr. 2, 401-405.

1952

Inventaris van het archief van de Sint-Jacobskerk te Gent. *HMG* n.r. 6 (1952), 43-130. Afzonderlijk als : Oostvlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, Inventarissen nr. 1, 88 blz.

1954

Gent's vroegste geschiedenis in de spiegel van zijn plaatsnamen. Antwerpen-Brussel-Gent-Leuven, Standaard-Boekhandel, 1954, 93 blz.

Recensies : D.Th. ENKLAAR, *Tijdschrift voor Geschiedenis* 68 (1955), 372 ; K. ROELANDTS, *LB*, Bijblad 45 (1955), 90 ; F. VAN ES, *OZ* 30 (1955), 32 ; A. VERHULST, *BTF* 33 (1955), 674-679.

1956

Inventaris van het adelsarchief Piers de Raveschoot. Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1956, 124 blz.

Inventaris van het archief van 's-Heiligs-Kerstkerk te Gent. *HMG* n.r. 10 (1956), 1-48. Afzonderlijk als : Oostvlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, Inventarissen nr. 2, 48 blz.

1959

Studies over de oudste plaatsnamen van Holland en Utrecht (Bijdragen en Mededelingen der Naamkunde-Commissie van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam 17 (1959)), 38 blz. en 3 kaarten. Ook als : *Toponymica* 16, 38 blz. en 3 kaarten. In samenwerking met D.P. BLOK. (Hierin : M. GYSSELING, De oudste plaatsnamen in Holland en Utrecht, 1-12).

Recensies : J. HERBILLON & E. LEGROS, *HTD* 34 (1960), 293-294 ; C.B. VAN HAERINGEN, *De Nieuwe Taalgids* 53 (1960), 118 ; K. KRAHE, *Beiträge zur Namenforschung* 12 (1961), 307-308 ; E. & J. KOSSMANN, *Revue du Nord* 43 (1961), 361 ; R. SCHÜTZEICHEL, *Germanistik* 3 (1962), 45-46.

1960

Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226), met indices door dom Floribertus ROMMEL (Bouwstoffen en Studiën voor de geschiedenis en de lexicografie van het Nederlands, 6). [Brussel], Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek - [Tongeren, G. Michiels], 1960, 2 delen, 1407 blz.

Recensies : H. DITTMAYER, *Rheinische Vierteljahrsblätter* 26 (1961), 135-139 ; E. LEGROS & J. HERBILLON, *HTD* 35 (1961), 315-331 en 36 (1962), 257-258, ook *Les Dialectes belgo-romans* 18 (1961), nr. 1, 226-242 ; P.L.M. TUMMERS, *Limburgs Maandblad « De Bronk »*, 9 (1961), nr. 3, 91-92 ; C.B. VAN HAERINGEN, *De Nieuwe Taalgids* 54 (1961), 87-95 ; H. WESCHE, *Niedersächsisches Jahrbuch für Landesgeschichte* 33 (1961), 270-272 ; H. KAUFMANN, *Namenforschung auf Abwegen. Methodische Bemerkungen zu Gysseling's Ortsnamenbuch* (Bad Kreuznach, 1961), 16 blz. [over deze gemene recensie : G. DE SMET, *Germanistik* 3 (1962), 2, 222 ; E. LEGROS & J. HERBILLON, *HTD* 36 (1962), 257-258, zie al hierboven] ; R. SCHMITTEIN, *Revue internationale d'Onomastique* 14 (1962), 45-56 ; M. DIERICKX, *Streven* 1.10.1962, 90-91 ; H. KUHN, *Anzeiger für deutsches Altertum*

und deutsche Literatur 73 (1962), 119-123 ; D.P. BLOK, *Geschiedenis en plaatsnaamkunde. Tijdschrift voor Geschiedenis* 75 (1962), 176-189 ; dez., *TNTL* 79 (1962), afl. 2, 138-153 ; J. HUBSCHMID, *Zur Ortsnamenkunde Belgiens und angrenzender romanisch-germanischer Gebiete. Aus Anlaß von : Maurits Gysseling, Toponymisch Woordenboek ... und Wolfgang Jungandreas, Historisches Lexikon ... Zeitschrift für romanische Philologie* 79 (1963), 3/4, 343-396 [hierover : E. LEGROS & J. HERBILLON, *HTD* 38 (1964), 231-234] ; J. MONFRIN, *Bibliothèque de l'École des Chartes* 121 (1963), 266-271 ; E. SCHWARZ, *Beiträge zur Namenforschung* 15 (1964), 115-117 ; H. DRAYE & K. ROELANDTS, *HTD* 41 (1967), 296-297.

1962

Le compte général de 1187 connu sous le nom de « Gros Brief » et les institutions financières du comté de Flandre au XIIe siècle. Bruxelles, Commission Royale d'Histoire (série in-8°). 1962, 238 blz. In samenwerking met A. VERHULST.

Recensie : J. FAVIER, *Cahiers de Civilisation médiévale* 10 (1967), nr. 1, 73-74.

1964

Het oudste goederenregister van de Sint-Baafsabdij te Gent (eerste helft XIIIe eeuw) (Rijksuniversiteit te Gent, Werken uitgegeven door de Faculteit van de Letteren en Wijsbegeerte, 132). Brugge, De Tempel, 1964, 227 blz. In samenwerking met A. VERHULST.

Recensies : S. CORSTEN, *Rheinische Vierteljahrsblätter* 29 (1964), 353-354 ; C.B. VAN HAERINGEN, *De Nieuwe Taalgids* 57 (1964), 343-344 ; W. PREVENIER, *Bijdragen voor de Geschiedenis van de Nederlanden* 19 (1964/65), 226-228 ; A. D'HAENENS, *BTF* 43 (1965), nr. 2, 775-776 ; O. LEYS, *LB*, Bijblad 54 (1965), 72-74 ; D.P. BLOK, *TNTL* 82 (1966), nr. 1, 78-80.

1965-1977

Edele unde sconu. Het oudste Nederlands (Actuele Onderwerpen, 2 april 1965 ; door de redactie van AO omgewerkt). Amsterdam, 1965, 16 blz.

Het oudste goederenregister van Oudenbiezen (1280-1344), I. Tekst (Werken uitgegeven door de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, Vlaamse afdeling, 11). Tongeren, G. Michiels, 1965. Ook als : *Nomina Geographica Flandrica*, Studiën, XII (1). Brussel, Standaard-Boekhandel, 1965, 359 blz. In samenwerking met J. BUNTINX. II. *Woordindices* samengesteld door F. DE TOLLENAERE en W. PIJNENBURG m.m.v. A. VENNIX en H.T. WONG (Nomina Geographica Flandrica, Studiën, XII (2)). Leuven, Instituut voor Naamkunde - Leuven, Uitgeverij Peeters, 1977, 403 blz. In samenwerking met J. BUNTINX. Ook verschenen in de reeks « Bouwstoffen voor een Woordarchief van de Nederlandse Taal » uitgegeven door het Instituut voor Nederlandse Lexicologie te Leiden. 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1977.

Recensies : R. BERGMANN, *Beiträge zur Namenforschung*, NF 1 (1966), 336 ; D.P. BLOK, *TT* 19 (1967), 184 ; H. NEU, *Rheinische Vierteljahrsblätter* 32 (1968), 598-603 ; P.L.M. TUMMERS, *De Maasgouw* 85 (1966), 158-159 ; W.B., *Bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlanden* 22 (1968-1969), 311-312 ; R. RENTENAAR, *NK* 10 (1978), 373-375.

1966

Overzicht over de Noordnederlandse persoonsnamen tot 1225 (Voordrachten gehouden voor de Gelderse leergangen te Arnhem, 17). Groningen, Wolters-Noordhoff, 1966. Ook als : *Anthroponymica*, 16. Leuven, Instituut voor Naamkunde - Brussel, Standaard-Boekhandel, 1966, 22 blz.

Recensies : R. VAN PASSEN, *Boekengids* 45 (1967), 219 ; P.J. MEERTENS, *TNTL*, 85 (1969), nr. 2, 148-149.

1969

Nederzettingnamen en nederzettingsgeschiedenis in de Nederlanden, Noord-Frankrijk en Noord-West-Duitsland (Bijdragen en Mededelingen van de Commissie voor Naamkunde en Nederzettingsgeschiedenis van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen te Amsterdam, 25). Amsterdam, 1969. Ook als : *Taalgrens en Kolonisatie*, 4. Leuven, Instituut voor Naamkunde - Brussel, Standaard-Boekhandel, 1969, 52 blz. + 1 losse blz. met corrigenda. In samenwerking met A.E. VERHULST.

Recensies : H. DRAYE, *NK* 2 (1970), 236-237 ; J.A. HUISMAN, *Beiträge zur Namenforschung, NF* 6 (1971), 2, 161-162.

1970

L'impôt royal en Artois (1295-1302). Rôles du 100° et du 50° présentés et publiés avec une table anthroponymique (Werken uitgegeven door de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, 13). Louvain, Imprimerie Orientaliste, 1970. Ook als : *Anthroponymica*, 18. Leuven, Instituut voor Naamkunde - Brussel, Standaard-Boekhandel, 1970, 292 blz. In samenwerking met P. BOUGARD.

Recensies : K. BALDINGER, *Zeitschrift für romanische Philologie* 86 (1970), 682-683 ; H. DRAYE, *NK* 2 (1970), 241-242 ; P. GARDETTE, *Revue de linguistique romane* 34 (1970), 424-425 ; J. HERBILLON, *Les dialectes belgo-romans* 25 (1969), 155-156 ; B. DELMAIRE, *Revue du Nord* 53 (1971), 202-203 ; F. LECOY, *Romania* 92 (1971), 428-429 ; R. MANTOU, *BTF* 50 (1972), 703-704 ; H. STOPP, *Beiträge zur Namenforschung, NF* 6 (1971), 265-266 ; C. WYFFELS, *Bijdragen en Mededelingen van de Geschiedenis der Nederlanden* 86 (1971), 418-419.

1971

Moriaen (Klassiek Letterkundig Pantheon, 183). Zutphen, W.J. Thieme, [1971], 225 blz. In samenwerking met H. PAARDEKOOPER-VAN BUUREN.

1974

Geschiedenis van Oostakker en Sint-Amansberg tot 1794. Oostakker, Gemeentebestuur, 1974, 52 blz.

Recensie : H. DRAYE, *NK* 7 (1975), 273-274.

1977-1987

Corpus van Middelnederlandse teksten (tot en met het jaar 1300), m.m.v. en van woordindices voorzien door Willy PIJNENBURG. *Reeks I. Ambtelijke bescheiden*. 's-Gravenhage, M. Nijhoff, 1977 : 4 delen *Teksten* + 5 delen *Indices*, XXVII + XVII + 6609 blz. -

Reeks II. Literaire handschriften, 1. *Fragmenten* ('s-Gravenhage, M. Nijhoff, 1980, XI + 945 blz.); 2. *Der Naturen Bloeme* ('s-Gravenhage, M. Nijhoff, 1981, XVI + 941 blz.); 3. *Rijmbijbel (Tekst)* (Leiden, M. Nijhoff, 1983, XVII + 826 blz.); 4. *Rijmbijbel (Indices)* (Leiden, M. Nijhoff, 1983, X + 628 blz.); 5. *Sente Lutgart* (Leiden, M. Nijhoff, 1985, XXI + 874 blz.); 6. *Sinte Kerstine, Nederrijns Moraalboek* (Leiden, M. Nijhoff, 1987, XXI + 570 blz.).

Intern werkdocument : J.J. KROESE, *Probleemanalyse Corpus van Middelnederlandse teksten van dr. M. Gysseling*. Samson Automatiserings Service Centrum, Alphen aan de Rijn/Emmen, april 1972.

Berichten : M. GYSSELING zelf : *WT* 10 (1950), 241-247 ; *HZM* 18 (1964), 181-188 ; *HTD* 39 (1965), 77-89 ; *WT* 35 (1976), 157-162 ; *Muziek en Woord*, mei 1988, 6-7 ; F. DE TOLLENAERE & W. PIJNENBURG, *Verwerking van Vroegmiddelnederlandse teksten met de computer (het Corpus-Gysseling)* (Bijdragen tot de Nederlandse Taal- en Letterkunde uitgegeven vanwege de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, deel IV). Leiden, 1974, 19 blz. + 12 ill. ; W.J.J. PIJNENBURG, M. GYSSELING's Corpus of Old- and Middle-Dutch Texts. *Onoma* 21 (1977), 620-623 ; dez., *Het Corpus-Gysseling*. *NK* 9 (1977), 171-175 ; dez., *Het Corpus-Gysseling. Jaarboek van de Stichting Instituut voor Nederlandse Lexicologie. Overzicht van de jaren 1974 en 1975*. 's-Gravenhage, 1977, 61-88 ; K. ROELANDTS, *Het Corpus-Gysseling*. *NK* 10 (1978), 393-394 ; *Corpus van Middelnederlandse teksten (tot en met het jaar 1300). 15 Jaren Belgisch-Nederlandse samenwerking 1972-1987*. Leiden, Stichting Instituut voor Nederlandse Lexicologie, 1988, 23 blz.

Aanvullingen : H. ROMBAUT, M. LEROY & G. DECLERCQ, Acht nieuwe teksten in het Middelnederlands uit de 13de eeuw. *TT* 40 (1988), 1-13 ; H. ROMBAUT, Een renterol uit het jaar 1264 in het Middelnederlands. *TT* 40 (1988), 121-134 ; dez., *Bronnen voor de agrarische geschiedenis van het middeleeuwse graafschap Vlaanderen, III : Dokumenten bewaard in de stadsarchieven te Aalst, Brugge, Gent, Hulst, Menen, Oudenaarde, Tielt, Veurne en de O.C.M.W.-archieven te Brugge, Damme, Ieper, Oudenaarde* (Belgisch Centrum voor Landelijke Geschiedenis, Publikatie nr. 106). Gent, 1991, 127, noot ; N. GEIRNAERT & M. MOOLJAART, Een onbekende Middelnederlandse oorkonde

uit 1265 van de schepenen van het Brugse Vrije. *TT* 44 (1992), 71-75; J.W.J. BURGERS, Enkele nieuwe aanvullingen op het 'Corpus-Gysseling'. *TT* 45 (1993), 184-202; M. LEROY, Een nieuwe onbekende Middelnederlandse oorkonde uit 1271. *TT* 45 (1993), 203-212.

Recensies : K. ROELANDTS & J. KRUISHEER, Het Corpus van Middelnederlandse ambtelijke teksten. *NK* 11 (1979), 20-43; K. ROELANDTS, The Gysseling-Corpus. *Onoma* 23 (1979), 168-169 en 24 (1980), 204-205; dez., *NK* 12 (1980), 238-240; dez., *LB* 70 (1981), 301-303; dez., *NK* 18 (1986), 196-198; dez., *NK* 20 (1988), 187-189; J. GOOSSENS, De ambtelijke teksten van het Corpus-Gysseling. *TNTL* 95 (1979), 247-261; dez., Oudnederlandse en Vroegmiddelnederlandse letterkunde. *TNTL* 98 (1982), 241-272; dez., 'Der Naturen Bloeme' in het Corpus-Gysseling. *TNTL* 100 (1984), 201-209; W. SANDERS, Zu M. Gysselings « Corpus van Middelnederlandse teksten ». *Niederdeutsches Jahrbuch* 102 (1979), 196-202; dez., *Niederdeutsches Jahrbuch* 106 (1983), 144-147; J. VAN BAKEL, *Forum der Letteren* 21 (1980), 56-62; W. SANDERS, *Jahrbuch des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung* 102 (1980), 196-202, 106 (1983), 144-147, 108 (1985), 166-168 en 109 (1986), 167; W. PREVENIER, M. Gysseling, Corpus ... *BTF* 59 (1981), nr. 2, 419-427; P. SWIGGERS, Corpus van Middelnederlandse teksten ... *Language* 60 (1984), nr. 2, 454-455; dez., Middle Dutch Philology and Linguistics. *General Linguistics* 24 (1984), nr. 2, 111-120; P. VAN REENEN, *Spektator* 16 (1986/87), 131-148; A. VOS-POSTMA, *De Nieuwe Taalgids* 80 (1987), 158-161; A. BERTELOOT, Bij de voltooiing van het « Corpus-Gysseling ». *Ons Erfdeel* 31 (1988), nr. 5, 652-657; P. DESMET, Le corpus Gysseling. *Septentrion* 17 (1988), nr. 3, 71-72.

Aanvending : A. BERTELOOT, *Bijdrage tot een klankatlas van het dertiende-eeuwse Middelnederlands. I. Tekst, II. Platen*. Gent, 1984; J. VAN LOON, *Historische fonologie van het Nederlands*. Leuven-Amersfoort, 1986; P. HUYS, 13e-eeuwse Molenvermeldingen in het « Corpus-Gysseling ». *Molenecho's* 18 (1990), nr. 4, 212-219; M.A. MOOIJJAART, *Atlas van Vroegmiddelnederlandse taalvarianten*. Utrecht, 1992 [met op blz. 5-6 : een tot december 1991 lopend overzicht van de exploratie van het Corpus, door A. BERTELOOT, B.W.Th. DUJVESTIJN, M. HOGENHOUT, W. KUIPER, P.C. PAARDEKOOPER, M.L.A.I. PHILIPPA,

W.J.J. PIJNENBURG, E. VAN DEN BERG en P.G.J. VAN STERKENBURG]; A. MARYNISSSEN, *De flexie van het substantief in het 13de-eeuwse ambtelijke Middelnederlands. Een taalgeografische studie*. Leuven, 1996; J.W.J. BURGERS, De invoering van het Nederlands in de dertiende-eeuwse documentaire bronnen in Holland en Zeeland, *TNTL* 112 (1996), 129-150; J. NOORDEGRAAF, Het *Vroegmiddelnederlands Woordenboek* op weg naar voltooiing. Ten geleide. *TNTL* 112 (1996), 151; W.J.J. PIJNENBURG & T.H. SCHOONHEIM, Het *Vroegmiddelnederlands Woordenboek (1200-1300)*. De geschiedenis van een project. *TNTL* 112 (1996), 152-164; K.H. VAN DALEN-OSKAM & T.H. SCHOONHEIM, Het *Vroegmiddelnederlands Woordenboek (1200-1300)*. Namen en hun plaats in de woordenschat. *TNTL* 112 (1996), 238-248; K.H. VAN DALEN-OSKAM & K.A.C. DEPUYDT, Het *Vroegmiddelnederlands Woordenboek (1200-1300)*. Over betekenissen en meer. *TNTL* 112 (1996), 352-364.

1997

Inventaris van het archief van Sint-Baafs en Bisdom Gent tot eind 1801. Deel I. Sint-Baafsabdij en Sint-Baafskapittel als instelling (nrs. 1-7534) (Rijksarchief te Gent. Toegangen in beperkte oplage, 64). Brussel, 1997, 505 blz. — *Deel II. Sint-Baafsabdij en Sint-Baafskapittel als instelling. Gemene goederen van Kapittel en Bisdom (nrs. 7535-13978)* (Rijksarchief te Gent. Toegangen in beperkte oplage, 65). Brussel, 1997, 507 blz. — *Deel III. Gemene goederen van Kapittel en Bisdom. Bezittingen door het Bisdom geërfd van de Abdij (nrs. 13979-21805)* (Rijksarchief te Gent. Toegangen in beperkte oplage, 66). Brussel, 1997, 509 blz.

Afzonderlijk verschenen overdrukken worden samen met de betreffende artikelen in de hiernavolgende rubriek 2 vermeld.

2. Artikelen

1937

Impressions of Travel. Our educational visit to London. Easter-holidays 1937. Atheneum of Ghent, 1937. Omgewerkte versie: *Impressions of travel*. London, Windsor, Eton. *English Pages* 6 (1937) nr. 9, 1-4.

1939

Folklore uit Oudenburg & omliggende. *OZ* 14 (1939), 9-75.

1943

Nota's, aan de hand van mirakelen, over den bouw van een kerk te Oudenburg in de 11^e eeuw. *OZ* 18 (1943), 111-115.

Bijdrage tot de kennis van het oudste Kustwestvlaamsch. *VMA* 1943, 806, 808-809, 819-848.

1944

De Romeinsche kustverdediging in *Belgica secunda*, volgens de *Notitia Dignitatum*. In : H. DRAYE (uitg.), *Feestbundel H.J. van de Wijer* (Leuven, 1944) II, 287-301.

Etymologie van Gent. *HMG* n.r. 1 (1944), 39-53.

Etymologie van Brugge. *HTD* 18 (1944), 69-79.

1945

Testerep, Tessel, Testerbant en *Texuandri*. *MTV* 21 (1945), 1-9.

Heroaldolugo. *MTV* 21 (1945), 10-13.

1946

Etymologie van Waas. *Annalen van den Oudheidkundigen Kring van het Land van Waas* 54 (1946), 95-100.

Over het gewoonterecht van hooger en lager personeel in een Middel-eeuwsche Benedictijnerabdij. *OZ* 21 (1946), 47-62.

Portus Aepatiaci. *L'Antiquité Classique* 14 (1946), 353-354.

Le Pas-de-Calais linguistique. *BSA* fasc. 313 (1946), 9-10.

Etymologie van Walcheren. *HTD* 20 (1946), 49-62.

Etymologie van Eenname. *MTV* 22 (1946), 24-30.

1947

Etymologie van Affligem. *Affligemensia* 4 (1947), (46-47) 98-99.

Le Namurois, région bilingue jusqu'au 8e siècle. *HTD* 21 (1947), 201-209.

Les plus anciennes généalogies de gens du peuple dans les Pays-Bas méridionaux. *HTD* 21 (1947), 211-215.

Antwerpen en *Anvers*. *MVN* 23 (1947), 21-25.

Het « Fragmentum Blandiniense » opnieuw leesbaar. *MVN* 23 (1947), 26.

Oudhoog- en Oudnederduits taalgoed in Noord-Frankrijk. *Handelingen van het Zeventiende Vlaamse Filologencongres*, Leuven 1947, 164-165.

1948

Vlaanderen, oorspronkelijke ligging en etymologie [in samenwerking met J. DHONDT]. *Album F. Baur* (Antwerpen, 1948) I, 192-220.

Deusone in regione Francorum. *HMG* n.r. 3 (1948), 88-92.

Altdeutsches in nordfranzösischen Bibliotheken. *Scriptorium* 2 (1948), 59-62.

Remarques sur la colonisation anglo-saxonne dans le Boulonnais. *BSA* 17 (1948), 151-153.

Het « Fragment » van het tiende-eeuwse Liber Traditionum van de Sint-Pietersabdij te Gent [samen met A.C.F. КОСН]. *HCG* 113 (1948), 253-312.

Ingueonismen in de vroege topo- en anthroponymie van Vlaanderen en Noord-Frankrijk. *Handelingen van het Twintigste Nederlands Philologencongres*, Leiden, 1948, 72-75.

Een inleiding tot de toponymie van Oostvlaanderen. *Cultureel Jaarboek van de provincie Oostvlaanderen 1948* (Gent, 1949) 1, 294-301. Afzonderlijk als nr. 3 in de Voorlichtingsreeks van het Oostvlaams Verbond der Kringen voor Geschiedenis (Gent, 1950), 10 blz.

[De l'origine des noms de lieux en *thun* du Boulonnais] Remarques sur la colonisation anglo-saxonne dans le Boulonnais. *Bulletin de la Société des Antiquaires de la Morinie* 17, fasc. 317 (1948), 151-153.

1949

Etymologie van Hofstade. *Het Land van Aalst* 1 (1949), 67-68.

Un sauf-conduit de Marie Tudor. *ABM* 20 (1949), 62-64.

Les plus anciens textes français non littéraires en Belgique et dans le nord de la France. *Scriptorium* 3 (1949), 190-210.

Dialectisch getinte teksten uit de 16e eeuw. *TT* 1 (1949), 129-131.

Een onderzoek naar de etymologie van Mechelen. *Mechelse Bijdragen* 11 (1949), 16-20.

1950

Over het Oudnederlands Oorkondenboek. *WT* 10 (1950), 241-247.

Deux remarques sur l'origine de la frontière linguistique : *Hesmond et Vaals*. *Neophilologus* 34 (1950), 9-11.

Oostvlaamse plaatsnaamproblemen. *MVN* 26 (1950), 17-27.

1951

Uit klank- en vormleer van het Oudnederlands. *Handelingen van het Negentiende Vlaamse Filologencongres*, Brussel, 1951, 173-174.

Bagattenstraat en Savaanstraat te Gent. *Album J. Lindemans* (Brussel, 1951), 223-224.

Lauw en Rutten. *MVN* 27 (1951), 55.

Het bestanddeel *drecht*. *MVN* 27 (1951), 56-58.

Observations générales sur l'ancien néerlandais d'après les noms de lieux et de personnes. *Troisième Congrès International de Toponymie et d'Anthroponymie, Bruxelles 1949, II. Actes et Mémoires* (Louvain, 1951), 274-275.

Een rentmeestersrekening voor een Gents patriciër uit de eerste helft van de 14e eeuw. *HCG* 116 (1951), 245-265.

De naam van pro-rector Goormaghtigh. *Mededelingen van de Algemene Vereniging van de Oudstudenten der Universiteit te Gent* 4 (1951), 41.

Les archives des évêchés, cathédrales et séminaires de Belgique. *Annales du XXXIIIe Congrès de la Fédération Archéologique et Historique de Belgique, Tournai 1949, I* (Tournai, 1951), 98-99.

1952-1953

Archief. *WT* 12 (1952), 33-41.

Jan van Riebeeck van Zuidnederlandse afkomst? *WT* 12 (1952), 89-90.

Blaar « koe » in plaatsnamen. *MVN* 28 (1952), 39-40.

Etymologie van *dries*. *MVN* 28 (1952), 49-51.

Inleiding tot de studie van het oude Belgisch. *MVN* 28 (1952), 69-76.

Etymologie van Haspengouw. *Het Oude Land van Loon* 7 (1952), 86-87.

Toponymische etymologieën in en om het Land van Aalst. *LvA* 4 (1952), 47, 71, 205, 256; 5 (1953), 20.

1953-1954

Bijdrage tot Eeklo's middeleeuwse toponymie. *Het Koninklijk Atheneum te Eeklo viert zijn tweede lustrum, 1942-1943 - 1952-1953* (Eeklo, 1953), 101-118 + uitslaande kaart. Afz. Eeklo, H. Steyaert, [1953], 22 blz.

Topografische terminologie in Nederlandstalige plaatsnamen. *WT* 13 (1953), 182-183.

Enkele Oudnederlandse woorden in het Frans. *MVN* 29 (1953), 81-84.

Overzicht over de toponymie van Zeeuws-Vlaanderen. *VAJ* 1953/1954, 23-35.

1954

Losse beschouwingen over het begin van de Middelnederlandse archieftraditie in Vlaanderen. *TT* 6 (1954), 93-96.

Enkele topografische termen in Nederlandse plaatsnamen. *MVN* 30 (1954), 99-107.

1956

Zomergems oudste namen. *Appeltjes van het Meetjesland* 7 (1956), 13-17.

Op toponymische verkenning te Aalst. *LvA* 8 (1956), 114-116.

Enkele namen uit Horebeke en omgeving. *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde, Feestnummer* 1956, 13-16.

Overzicht van de toponymie van Waasland. *MVN* 32 (1956), 91-100.
Afzonderlijk als *Mededelingen Bibliotheca Wasiana* 17 (1956).

Les revenus, les biens et les droits de Sainte-Waudru de Mons à la fin du XIIe siècle [samen met M. BRUWIER]. *HCG* 121 (1956), 239-330.

1957

De toponymie van Zele, een schets. In : F. MICHEM, *Zele en zijn geschiedenis* (Antwerpen-Brussel-Amsterdam, 1957), 377-388.

Germaans contra Keltisch in Oud-België. *WT* 17 (1957), kol. 99-106.
Vercoullie en de oude Belgen. *TT* 9 (1957), 24-26.

1958

Enkele toponymische gegevens over Romeinse banen in Noord-Gallië. *MVN* 34 (1958), 24-30.

De Germaans-Romaanse namen op *-(in)iacas*. *Album E. Blancquaert* (Tongeren, Michiels, 1958), 425-428. Ook in *GB* 1958, 41-44.

Het archief van de Sint-Baafsabdij, het Sint-Baafskapittel en het bisdom te Gent. *ABM* 29 (1958), 234-235.

Aken-Vaals, Romaans taaleiland. *HZM* 12 (1958), 107-109.

1959

Middeleeuwse toponiemen te Geraardsbergen. *LvA* 11 (1959), 2-7.

Niederdeutsch-niederländisch-belgisch-nordfranzösische Ortsnamen-zusammenhänge in vormittelalterlicher Zeit. *Niederdeutsches Symposium* (Sonnenberg, 1959), 35-39, stencil.

Genitief op *-ōs* bij Oudnederlandse waternamen. *MVN* 35 (1959), 67-68.

De oudste toponymie van de Kempen. *Brabants Heem* 11 (1959), 102-108. Ook in *Kultuurhistorische Verkenningen in de Kempen* (Oosterwijk, 1960) I, 19-27.

1960

Plaatsnamen van Zingem. In : M. DIERICKX, *Geschiedenis van Zingem* (Antwerpen, 1960), 23-26.

Chronologie van enkele klankverschijnselen in het oudste Fries. In :
K. DYKSTRA e.a. (red.), *Fryske Stúdzjes oanbean oan Prof. Dr.
J.H. Brouwer* (Assen, 1960), 77-80.

Schets van het ontstaan van de Frans-Nederlandse taalgrens. *WT* 20
(1960), 433-438.

1961-1962

Wat het oudste Nederlands kenmerkt. *De Brug. Informatie en Public
Relations Rijksuniversiteit Gent* 5 (1961), 21-30.

Op verkenning doorheen het Oudnederlands. *MVN* 37 (1961), 77-89.
Taalprehistorie en decimaal stelsel. *WT* 21 (1961), 447-448.

Proeve van een Oudnederlandse grammatica (I). *SGG* 3 (1961), 9-52.
Herdruk in *NOWELE* Supplement 7 (1992), zie hierbeneden.

Altgermanisches in einigen Völker- und Ortsnamen Nordgalliens. In :
K. PUCHNER (Hrsg.), *VI. Internationaler Kongress für Namenfor-
schung. München 1958, Kongressberichte*, II (München, 1961), 323-
325.

Förstemanns Altdeutsches Namenbuch und das Toponymisch Woor-
denboek. *Mitteilungen für Namenkunde* 9 (1961/1962), 3-11.

1962-1963

La genèse de la frontière linguistique dans le nord de la Gaule [traduit
du néerlandais par J. HERBILLON]. *Revue du Nord* 44 (1962), 5-37.

Het oudste Fries (eerste deel). *It Beaken* 24 (1962), 1-26.

Chronologie. *WT* 22 (1962), 255-262.

Kempens, Kempis, Kempisch. *WT* 22 (1962), 347-354.

Het huisraad in het bisschoppelijk paleis te Gent in 1587. *TT* 14
(1962), 101-119. Ook in *GB* 1962, 101-119.

Diets in schepenverordeningen van Calais uit het einde der XIIIde
eeuw [samen met C. WYFFELS]. *SGG* 4 (1962), 9-30. Ook in *GB*
1962, 9-30.

De herkomst van het woord week. *TT* 14 (1962), 145-149. Ook in *GB*
1962, 1-5.

De Germaanse kolonisatie in Noord-Gallië volgens de teksten. *HTD*
36 (1962), 39-48.

L'onomastique calaisienne à la fin du 13e siècle [samen met P. BOUGARD]. *MVN* 38 (1962), 81-132 en 39 (1963), 1-31. Afzonderlijke verbeterde uitgave als *Anthroponymica* 13. Leuven, 1963, 108 blz.

1963

La toponymie pré-médiévale dans le nord de la Gaule [traduit du néerlandais par Jules HERBILLON]. *VII Congresso Internazionale di Scienze Onomastiche, Firenze-Pisa 1961, Atti e Memorie, II* (Firenze, 1963), 119-136 [+ *HTD* 36 (1962), 253].

De Gentse keurenvertaling van circa 1237. *TT* 15 (1963), 23-33. Ook in *GB* 20 (1963), 29-39.

Die Entstehung der französisch-niederländischen Sprachgrenze. *Sprachgrenzfragen, Tagungsbericht vom 3. Niederdeutschen Symposium* (Kiel, 1963), 25-40, stencil.

De statuten van de Gentse leprozerie van 1236. *SGG* 5 (1963), 9-43.

De Oost-Oudburg. *HOJ* 1 (1963), 4-7.

Naschrift [bij J. GOOSSENAERTS, Van den Vos Reinaerde]. *HOJ* 1 (1963), 24-25.

Het oudste register van wettelijke passeringen van Eksaarde (1349-1360) [samen met C. WYFFELS]. *HTD* 37 (1963), 57-147. Afzonderlijk als : *Anthroponymica*, 14. Leuven, 1964, 91 blz.

1964-1965

Middel nederlandse en Oudfriese muntnamen op *slachte*. *TT* 16 (1964), 112-114. Ook in *GB* 1964, 14-16.

Moselländische Personennamen in Spätantike und Frühmittelalter. In : R. LAUFNER (Hrsg.), *Festgabe für Wolfgang Jungandreas* (Trier, 1964), 14-23.

Proeve van een Oud nederlandse grammatica (II). *SGG* 6 (1964), 9-43. Herdruk in *NOWELE* Supplement 7 (1992), zie hierbeneden.

Naar een corpus der Middel nederlandse teksten tot 1300. *HZM* 18 (1964), 181-188.

Schets van de oude toponymie van Oostakker en Sint-Amansberg. *HOJ* 2 (1964), 45-52. Ook in *MVN* 42 (1966), 4-13.

Goossenaerts als filoloog. *WT* 24 (1964-1965), 9-10. Herdruk in : M. HANOT (red.), *Dr. J. Goossenaerts 1882-1963* (Gent, 1973), 115-117.

1965

- Zur Romanisierung germanischer Personennamen in Wallonien im Frühmittelalter. *Namensforschung, Festschrift A. Bach* (Heidelberg, 1965), 49-54.
- Het chronologisch probleem bij de jong-prehistorische en vroegmiddeleeuwse nederzettingnamen. *MVN* 41 (1965), 90-97.
- Modernisering van de straatnamen in Vlaanderen. *WT* 24 (1965), 316-318.
- Kenmerken van de Oudnederlandse persoonsnamen in de vroege Middeleeuwen. In : A. WEIJNEN (red.), *Frankisch, Merovingisch, Karolingisch* (Assen, 1965), 63-75.
- Het corpus der Middelnederlandse teksten tot 1300. Ervaringen en problemen. *HTD* 39 (1965), 77-89.

1966-1967

- Calais Diets in de 13^e eeuw. *Ons Erfdeel* 10 (1966), 68-73.
- Etymologie van Zaffelare. *HOJ* 3 (1966), 3-6.
- Ein Personennamenbuch für Belgien, die Niederlande, Luxemburg, Nord-Frankreich und Westdeutschland (bis 1225). In : D.P. BLOK (ed.), *Proceedings of the eighth International Congress of Onomastic Sciences, Amsterdam 1963* (The Hague-Paris, 1966), 220-223.
- Dialectkenmerken van Calais in de 13de eeuw. *TT* 18 (1966), 147-163.
Ook in *GB* 1967, 31-47.
- Nieuwe gegevens over de Reinaert. *WT* 25 (1966), 321-328.
- De fragmenten van de Limburgse Aiol [samen met J. DESCHAMPS]. *SGG* 8 (1966), 9-71.
- Het persoonlijk voornaamwoord tweede persoon, vooral in de XIIIde eeuw. *VMA* 1966, 195-212.
- [Herdinking Prof. Dr. Edgard Blancquaert]. *VMA* 1966, 318-320.
- Een Middelnederlandse ziekte- en jaarprognose uit Aardenburg [samen met E. CRAMER-PEETERS en W. BRAEKMAN]. *VMA* 1966, 355-374.
- Speurtocht naar de Reinaert-dichter. *VAJ* 1966/1967, 9-20.

1967

- De Limburgse teksten in de volkstaal uit de 12^e en 13^e eeuw. *Album Dr. M. Bussels* (Hasselt, 1967), 295-301.
- Het Provinciaal Domein ter Licht [samen met G. PUIMÈGE]. *HOJ* 4 (1967), 25-27.
- Het aanwijzend voornaamwoord *gene* bij toponiemen. *MVN* 43 (1967), 137-140.
- Het Utrechtse kalendarium van 1253 met de Noordlimburgse gezondheidsregels [samen met W. BRAEKMAN]. *VMA* 1967, 575-635.
- Die Trierer Floyris-Bruchstücke. Die niederfränkischen Tristan-Bruchstücke. Cod. Vind. Ser. Nova 3968 [samen met G. DE SMET]. *SGG* 9 (1967), 157-234. Ook als : Die Trierer Floyris-Bruchstücke. Die Wiener Tristant-Fragmente. *Theodisca Gandensia* 2, 1 (1968).

1968

- Harlingen-Harns-Almenum [samen met H.T. OBREEN]. *It Beaken* 30 (1968), 189-198.
- De aanvang van de Middelnederlandse geschreven literatuur. *VMA* 1968, 132-144.

1969

- Sint « heilig ». *TT* 21 (1969), 11-14. Ook in *GB* 26 (1969), 29-32.
- Zeeuws *scoutate*, een Fries relict. *Studia Frisica in memoriam Prof. Dr. K. Fokkema (1898-1967) scripta* (Groningen, 1969), 41-43.
- Die Bergnamen im niederländischsprachigen Teil Belgiens. In : H.H. HORNING (Hrsg.), *Disputationes ad Montium Vocabula aliorumque nominum significationes pertinentes. 10. Internationaler Kongress für Namenforschung, Abhandlungen I* (Wien, 1969), 185-189.
- Overzicht over de toponymie van Frans-Vlaanderen. *NK* 1 (1969), 167-174. Eveneens, onder de titel : Overzicht over de toponymie van de Westhoek, in *Ons Heem* 23 (1969), 201-206.
- Germaanse plaatsnaamkunde. *De plaatselijke geschiedschrijving, Leidraad voor de auteurs, Aanvullingen I* (Pro Civitate. Historische Uitgaven, reeks in-8°, 22. Brussel, 1969), 81-85.

La toponymie germanique. *Les travaux d'histoire locale, Conseils aux auteurs. Compléments I* (Pro Civitate. Collection Histoire, série in-8°, 22. Bruxelles, 1969), 71-75.

Het straatnaamtype *Gentstraat*. *HTD* 43 (1969), 14-15.

1970

De vroegste geschiedenis van het Nederlands : een naamkundige benadering. *NK* 2 (1970), 157-180.

De oudste Friese toponymie. *Philologia Frisica anno 1969* (Groningen, 1970), 41-59.

1971

Nederlandse teksten uit Polincove (Pas-de-Calais) [samen met P. BOUGARD]. *TT* 23 (1971), 98-101. Ook in *GB* 1971, 12-15.

De invoering van het Nederlands in ambtelijke bescheiden in de 13de eeuw. *VMA* 1971, 27-35.

De vroegste geschiedenis van de Gentse haven. *Gent werkt*, juni 1971, nr. 14, 122-129.

De bestendige achteruitgang van het Nederlands in Noord-Frankrijk. *De Syllabus, Maandblad voor wetenschap en kunsten* 11 (1971), 23-25.

Een nieuwe etymologie van Brugge. *NK* 3 (1971), 1-4.

De naam Godelieve. *Sacris Erudiri* 20 (1971), 283-284.

An edition of the oldest Dutch texts. *Onoma* 16 (1971), 174-175.

Persoonsnaam + *haim, curte*. *HTD* 45 (1971), 153-161.

Een volkstelling te Oostakker en Meulestede in 1709. Uitgave en naamkundige studie. *HOJ* 9 (1971), 3-53. Afzonderlijk als *Anthroponymica*, 20. Leuven, 1971, 55 blz.

Over de naam van de godin Nehalennia [samen met J.E. BOGAERS]. *OML* 52 (1971), 79-85. Ook in *NK* 4 (1972), 221-230.

Nehalennia, Gimio en Ganuenta [samen met J.E. BOGAERS]. *OML* 52 (1971), 86-92. Ook in *NK* 4 (1972), 231-240.

1972

De verfransing in Noord-Frankrijk. *NK* 4 (1972), 53-70.

De spellingkwestie in het licht van de taalgeschiedenis. In : L. CRAEY-BECKX, *Sluipmoord op de spelling* (Amsterdam-Brussel, 1972), 60-66. Ook in *VMA* 1972, 153-158.

[Begroeting van] Prof. Dr. Odo Leys [als lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde op de openbare plechtige vergadering van 24 mei 1972]. *VMA* 1972, 194-195.

Chronologie en topografie van de Reinaert. *NK* 4 (1972), 209-220.

Oude toponiemen in het werkgebied Scheldeveld. *Jaarboek van de Heemkring Scheldeveld* 3 (1972), 7-9.

De naam Vlaanderen. *JA* 1972, 108-109.

1973

De namen Vlaanderen en Nederland. *HTD* 47 (1973), 14.

De naam Pée. In : *Album Willem Pée* (Tongeren, Michiels, 1973), 203-205.

Prae-Nederlands, Oudnederlands, Vroegmiddelenederlands. *Vierde Colloquium van hoogleraren en lectoren in de nederlandistiek aan buitenlandse universiteiten, Gent 1970* ('s-Gravenhage-Gent, 1973), 78-87.

Die fränkischen Siedlungsnamen. In : F. PETRI (ed.), *Siedlung, Sprache und Bevölkerungsstruktur im Frankenreich* (Darmstadt, 1973), 229-255.

Goossenaerts als filoloog. In : M. HANOT (red.), *Dr. J. Goossenaerts 1882-1963* (Gent, 1973), 115-117. Herdruk van *WT* 24 (1964-1965), 9-10.

1974

Brocht, ambocht in de 13de eeuw. *Handelingen van het Tweëndertigste Nederlands filologencongres, Utrecht 1972* (Amsterdam, 1974), 114-115.

Het Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis te Sint-Amandsberg. *Sint-Amandsberg Informatieblad* 9 (juli 1974), uitgave Gemeentebestuur Sint-Amandsberg, 6.

[Begroeting van] Marcel Hoebeke [als lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde op de plechtige jaarvergadering van 24 oktober 1973]. *JA* 1974, 106-109.

Zur Entstehungsgeschichte der rheinischen Mundarten. *Kurtrierisches Jahrbuch* 14 (1974), 13-15

L'origine et les fluctuations de la frontière linguistique dans le nord de la France. *Bulletin du Comité flamand de France* 19 (1974), 422-442.

1975

Datering en localisering van Reinaert I. *Aspects of the Medieval Animal Epic* (Mediaevalia Lovaniensia, series I. Studia III. Louvain, 1975), 165-186.

De nominatief masculinum van de *a*-stammen in het Westgermaans. In : R. JANSEN-SIEBEN e.a. (ed.), *Spel van Zinnen, Album A. Van Loey* (Brussel, 1975), 149-150.

Enkele Belgische leenwoorden in de toponymie. *NK* 7 (1975), 1-6.

Malmédy en de via Mansuarisca. *NK* 7 (1975), 13-16.

Vlaanderen, etymologie en betekenisevoluitie. *Encyclopedie van de Vlaamse Beweging* 2 (Tielt, 1975), 1906-1912.

Over het ontstaan van het bezittelijk voornaamwoord « hun ». In : G. KAZEMIER en P.P.J. VAN CASPEL (red.), *Taal- en Letterkundig Gastenboek voor Prof. Dr. G. A. van Es* (Groningen, 1975), 61-62.

Hoofdlijnen in de evolutie van het Nederlandse vocalensysteem. *HTD* 49 (1975), 25-59.

Comines et la toponymie préhistorique. *Mémoires de la Société d'Histoire de Comines et de la région* 5 (1975), 213-222.

Dries. *NK* 7 (1975), 258-265.

1976

Opening van het streekmuseum de Moervaartstede. *Wachtebeke* 2 (1976), 32-33.

Ontstaan en verschuiving van de taalgrens in Noord-Frankrijk. *De Franse Nederlanden* 1 (1976), 70-85.

Die Einführung des Niederländischen als amtliche Sprache im 13. Jahrhundert. *Litterae Textuales. Neerlandica Manuscripta. Essays presented to G.I. Lieftinck* 3 (Amsterdam, 1976), 9-14.

Het Corpus van de Middelnederlandse teksten tot 1300. *WT* 35 (1976), 157-162.

De Germaanse woorden in de Lex Salica. *VMA* 1976, 60-109.

Het dorp in de vroege middeleeuwen. *Federatie van Kringen voor Oudheidkunde en Geschiedenis van België/Fédération des Cercles d'Archéologie et d'Histoire de Belgique, XLIVe Session, Congrès de Huy, 18-22 août 1976*, Annales/Annalen II (dir. G. JANSSENS DE VAREBEKE), 625-628.

1977

Het archief van Sint-Baafs en van het bisdom te Gent. *Bronnen voor de geschiedenis van de instellingen in België. Colloquium Brussel 1975* (Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1977), 581-590.

Mnl. *geet, steet* « gaat, staat ». In : P.G.J. VAN STERKENBURG (red.), *Lexicologie. Feestbundel F. de Tollenaere* (Groningen, Wolters-Noordhoff, 1977), 159-161.

Geschiedenis van de plaats- en persoonsnaamkunde. In : D.M. BAKKER en G.R.W. DIBBETS (ed.), *Geschiedenis van de Nederlandse taalkunde* (Den Bosch, Malmberg, 1977), 271-281.

De taalprehistorie van onze gewesten. *JA* 1977, 63, 70.

1978

De geschiedenis van onze taal. In : *Twintig Eeuwen Vlaanderen* 9. De Vlaamse Gemeenschap 3 (Hasselt, Heideland-Orbis, 1978), 10-43.

Het hof te Zingem, bakermat van Sint-Amandsberg. *HN* 6 (1978) nr. 3, 7-9.

De Reinaert. *HN* 6 (1978) nr. 4, 1-4. Zie ook *HN* 7 (1979) nr. 3, 11-12.

Kaarten en prenten. *HN* 6 (1978) nr. 6, 4-7.

Het Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis te Sint-Amandsberg. *HN* 6 (1978) nr. 5, 12-13.

Inleiding tot : Van den Vos Reynaerde, hertaald door Karel JONCKHEERE (Brussel-Amsterdam, Elsevier Manteau, 1978), 5-70.

Inleiding tot de toponymie, vooral van Oost-Vlaanderen. NK 10 (1978), 1-24. Afzonderlijk als : *Inleiding tot de toponymie, vooral in Oost-Vlaanderen*. Verbond van de Kringen voor Heemkunde in Oost-Vlaanderen, Centrum voor Plaatselijke Geschiedenis, 1978, 24 blz.

Zu einigen Grundlagen des Altniederländischen. *Niederdeutsches Wort* 18 (1978), 48-63.

Rouwhulde ter nagedachtenis van E.P. Stephanus Axters. *JA* 1978, 92-93.

Overdracht van het bestuur. *JA* 1978, 59-60.

1979

Overdracht van het ambt van voorzitter. *JA* 1979, 60-61.

Principes van de straatnaamwijziging te Gent. *NK* 11 (1979), 88-117.
Ook in *HOJ* 16 (1979), 134-160. Afzonderlijk als *NK*, Bijlage 65 (Preprint). Leuven, 1979, 30 blz.

1980

Lag Nederland in Frankrijk ? *De Franse Nederlanden, Jaarboek* 1980, 139-157.

Indo-Europese volksnamen in West-Europa. *HTD* 54 (1980), 25-40.

Die nordniederländische Herkunft des Helianddichters und des « alt-sächsischen » Taufgelöbnisses. *Niederdeutsches Jahrbuch, Jahrbuch des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung* 103 (1980), 14-31 (Vortragsresümee : *Korrespondenzblatt des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung* 87 (1980), 26).

Speurtocht in het vroege verleden van Gent en omgeving. *NK* 12 (1980), 180-194. Ook in *HOJ* 17 (1980), 3-16.

De oudste plaatsnamen. In : R. VAN UYTVEN (ed.), *Leuven, de beste stad van Brabant 1. De geschiedenis van het stadsgewest Leuven tot omstreeks 1600* (Arca Lovaniensis 7. Leuven, 1980), 9-12.

Wat betekent de naam Zwolle ? In : *Zwolle in de middeleeuwen* ([Zwolle, 1980], uitg. Waanders), 1-3.

Het ontstaan van de taalgrens. *KFV-Medelingen* 7 (1980), nr. 4, 11-12.

1981

Substraatinvloed in het Nederlands. *TT* 33 (1981), 76-79.

Hoe ontstond de taal in Europa ? *HN* 9 (1981) nr. 6, 1-2.

Germanisering en taalgrens. In : *Algemene Geschiedenis der Nederlanden* I (Haarlem, 1981), 100-115.

Voornaamste bestanddelen van Zuidnederlandse plaatsnamen. *NK* 13 (1981), 75-78. Ook in *Ons Heem* 36 (1982), 34-36.

Composita. *NK* 13 (1981), 118-130. Ook als appendix bij *NK*, Bijlage 68. Leuven, 1981.

1982

Prehistorische waternamen [I]. *HTD* 56 (1982), 35-58.

De naam van de Friezen. In : Ph.H. BREUKER & M. ZEEMAN (red.), *Freenen om ds. J. J. Kalma hinne* (Ljouwert, De Tille, 1982), 52-53.

Noordwesteuropese persoonsnaambestanddelen. *NK* 14 (1982), 80-102. — Vgl. ook *VMA* 1982, 375, 395-396.

Godennamen, vooral in Noord-Gallië. *NK* 14 (1982), 208-219.

Goossenaerts als filoloog en als heemkundige. In : *Dr. Jozef Goossenaerts 1882-1963* (Gent, 1982), 36-41.

1983

Prehistorische waternamen II. *HTD* 57 (1983), 163-187.

Prähistorische, gallorömische und merowingische Siedlungsnamen im Raume zwischen Nordsee und Saar. In : W. HAUBRICHS und H. RAMGE (Hrsg.), *Zwischen den Sprachen. Siedlungs- und Flurnamen in germanisch-romanischen Grenzgebieten. Beiträge des Saarbrücker Kolloquiums vom 9.-11. Oktober 1980* (Saarbrücken, SDV, 1983), 71-87.

Wat betekenen de namen *Desteldonk* en *Destelbergen* ? *HN* 11 (1983) nr. 3/4, 3-5.

Waar leerde de H. Amandus Nederlands spreken ? *HN* 11 (1983) nr. 3/4, 6-7.

Op zoek naar samenhangen in de oude woordenschat. *TT* 35 (1983), 63-66.

Inleiding tot de oude toponymie van West-Vlaanderen. *De Leiegouw* 25 (1983), 39-58. Afzonderlijk als Bijlage 72 bij *NK* (Leuven, 1983).

Etymologie van Heusden. *HN* 11 (1983) nr. 5, 7-10.

Taalwisseling in de Zuidlimburgse toponymie van de late prehistorie tot in de Karolingische tijd. In : J. SEGERS (ed.), *Taalgrensvorming*

in *Zuid-Limburg* (Mededelingen van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde, 26. Hasselt, 1983), 19-25.

1984

Wat betekent de naam Zaffelare? *HN* 12 (1984) nr. 3/4, 11-13.

Oude toponiemen te Deinze. *Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het land aan Leie en Schelde* 51 (1984), 7-20.

De naam Kallo. *Het Land van Beveren* 27 (1984), 139-141.

Speurtocht naar Frieslands oudste namen. In : N.R. ÅRHAMMAR e.a. (ed.), *Miscellanea Frisica* (Feestalbum H.T.J. Miedema. Assen, Van Gorcum, 1984), 243-247.

Van concubine naar heks. In : W.P. DEZUTTER & R. VAN DE WALLE (red.), *Volkskunde in Vlaanderen. Huldeboek Renaat van der Linden* (Brugge-Gent, 1984), 70-71.

De oudste statuten van het Groot Begijnhof. *HOJ* 21 (1984), 2-20.

1985

Mittelalterliche Ackerbezeichnungen im niederländischen und nord-französischen Raum. In : R. SCHÜTZEICHEL (Hrsg.), *Gießener Flurnamen-Kolloquium, 1. bis 4. Oktober 1984* (Beiträge zur Namenforschung, Neue Folge, Beiheft 23. Heidelberg, 1985), 165-172.

De naam Oudenaarde. In : H. RYCKEBOER e.a. (red.), *Hulde-album Prof. dr. Marcel Hoebeke* (Gent, RUG, Seminarie voor Nederlandse Taalkunde, 1985), 243-246.

De naam Beveren. *Het Land van Beveren* 28 (1985), 16-18.

De naam Melsele. *Het Land van Beveren* 28 (1985), 77-78.

De namen Verre, Verrebroek en Vrasene. *Het Land van Beveren* 28 (1985), 155-158.

De herkomst van het woord begijn. *HN* 13 (1985) nr. 1, 9-12.

De naam Lochristi. *HN* 13 (1985), nr. 3/4, 3-6.

Wandeling, lezing en tentoonstelling te Mendonk. *HN* 13 (1985), nr. 5, 1-2.

De naam Mendonk. *HN* 13 (1985), nr. 5, 2-4.

Bergenkruis en de Sint-Lievensbedevaart. *HN* 13 (1985), nr. 5, 5-7.

De relieken van de H. Landoaldus uit de Sint-Baafsabdij. *HN* 13 (1985), nr. 5, 11-13.

Hoe ontstonden de oudste wegen in de Oost-Oudburg ? *HN* 13 (1985), nr. 6, 5-9.

Het mirakelboek van Zaffelare, transcriptie. *HOJ* 22 (1985), 127-133.

1986

De naam Zevenaar. In : A.J.M. AKKERMANS e.a. (red.), *Zevenaar, stad in de Liemers* (Zutphen, De Walburg Pers, 1986), 31-32.

Een alternatieve etymologie van *smid*. In : H.L. COX e.a. (ed.), *Wortes anst - verbi gratia, donum natalicium Gilbert A.R. De Smet* (Leuven-Amersfoort, 1986), 183-184.

Karel Jonckheere : naamverklaring. In : *Het wordt klaar door de ruiten, hulde aan Karel Jonckheere* (Keerbergen, 1986), 47-48.

Van (den) ackere. In : M. DEVOS & J. TAELEDAMAN (red.), *Vruchten van z'n akker. Opstellen van (oud-)medewerkers en oud-studenten voor Prof. V.F. Vanacker* (Gent, RUG, Seminarie voor Nederlandse Taalkunde en Vlaamse Dialectologie, 1986), 213-214.

Uit de vroege geschiedenis van Gent en de Oost-Oudburg. *HOJ* 23 (1986), 5-87.

De naam Zeveneken. *HN* 14 (1986) nr. 1, 8-10.

De Heenbeek te Destelbergen. *HN* 14 (1986), nr. 1, 16.

De namen Kieldrecht en Zwijndrecht. *Het Land van Beveren* 29 (1986), 14-17.

Substraatinvloed in het Engels, Fries, Nederlands en Nederduits. In : *Philologia Frisica* 10 (Leeuwarden, 1984 [versch. 1986]), 151-167.

Oude namen te Antwerpen. *NK* 18 (1986), 11-18.

De naam Drongen. *Dronghine, Jaarboek* 1986, 54-56.

1987

Voorgeschiedenis van de Vlaamse leeuw. *HOJ* 24 (1987), 81-130.

Substratwörter in den germanischen Sprachen. *NOWELE, Northwestern European Language Evolution* 10 (Odense, 1987), 47-62.

Origine de la fleur de lys. In : *Liber amicorum. Etudes historiques offertes à Pierre Bougard* (Arras, 1987), 73-74.

- Nabeschouwingen over de Reinaert. In : E. COCKX-INDESTEGE & F. HENDRICKX (red.), *Miscellanea Neerlandica. Opstellen voor Dr. Jan Deschamps II* (Leuven, Peeters, 1987), 147-152.
- Nordostgallische Götternamen. In : R. BERGMANN e.a. (Hrsg.), *Althochdeutsch II* (Heidelberg, Carl Winter, 1987), 1296-1304.
- Noms de cours d'eau préhistoriques en Ardenne. *Nouvelle Revue d'Onomastique* 9-10 (1987), 45-49

1988

- De Heernesse vóór 1800. In : *Van wei tot wijk. Ter herdenking van het honderdjarig bestaan van de Gentse wijk Heirnis* (Gent, Het Volk, 1988), 9-22.
- De haan in de toponymie, etymologie van het woord haan, de haan in de symboliek. In : *Het boek van De Haan en de haan* (De Haan, Gemeentebestuur, 1988), 21-23.
- De Oudburg. In : *Gent, Gaston de Smet* (Gent, Snoeck-Ducaju, 1988), 90-120.
- Het Corpus-Gysseling. *Muziek en Woord*, juli 1988, 6-7.
- Peiling naar de vroege geschiedenis van Lochristi. *HOJ* 25 (1988), 9-55.
- Etymologie van Kalken. *Castellum* 5 (1988) nr. 3, 5-7.
- Etymologie van Laarne. *Castellum* 5 (1988) nr. 4, 5-6.

1989

- De oudste annalen van de Sint-Baafsabdij. *HOJ* 26 (1989), 5-16.
- De leliester van de burggraven van Gent, heren van Heusden. *HOJ* 26 (1989), 192-197.
- Etymologie van Evergem. In : L. PÉE e.a. (red.), *Liber Amicorum Achiel De Vos* (Evergem, 1989), 127.

1990

- Het voortleven van voormiddeleeuwse persoonsnamen in Noord-Gallië. In : J.B. BERNS e.a. (red.), *Feestbundel aangeboden aan prof. dr. D.P. Blok* (Hilversum, Verloren, 1990), 99-102.

De naam Lo. In : *Lo, parel van de Westhoek 1089-1989* (Lo, Gemeentebestuur, 1990), 7.

De naam Oudburg. *HOJ* 27 (1990), 96-100.

Oude toponiemen te Destelbergen en Heusden. *HOJ* 27 (1990), 101-104.

De heilige Bavo. *HN* 18 (1990) nr. 3/4, 3-6.

1991

De proosten van Sint-Baafs en van Sint-Amands. *HOJ* 28 (1991), 5-17.

De laatmiddeleeuwse Sint-Baafskapel te Mendonk. *HOJ* 28 (1991), 51-66.

Kasteel Krabbenburg te Destelbergen. *HOJ* 28 (1991), 67-70.

1992

Nederlands baren, Latijn parere. *Acta Universitatis Wratislaviensis 1356* (Wroclaw, 1992), 119-120.

Proeve van een Oudnederlandse grammatica I-II. Herdruk in R.H. BREMMER JR. und A. QUAK (Hrsg.), *Zur Phonologie und Morphologie des Altniederländischen* (NOWELE Supplement vol 7. Odense, University Press, 1992), 1-79.

1993

Oude toponiemen in de Vier Ambachten. In : A.M.J. DE KRAKER e.a. (red.), *'Over den Vier Ambachten' - 750 jaar Keure, 500 jaar Graaf Jansdijk* (Kloosterzande, Duerinck, 1993), 169-174.

1994

Betekenis plaatsnamen : Temse. In : *Ik hou van Temse. Toeristische gids* (Temse, 1994), 7.

1995

Leedse gemeentenamen. *Ken uw dorp. Jaarboek van de heemkundige kring Lede* 1995, 11-12.

De Oude Leien te Gent. In : J.-M. DUVOSQUEL and E. THOEN (ed.), *Peasants & Townsmen in Medieval Europe. Studia in honorem Adriaan Verhulst* (Belgisch Centrum voor Landelijke Geschiedenis 114. Gent, Snoeck-Ducaju & zoon, 1995), 91-97.

1997

Geschiedenis van de verbindingsklank in samenstellingen. *VMA* 1997, 9-26 (ter perse).

[Begroeting van] Luc Van Durme [als lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde op de plechtige jaarvergadering van 23 oktober 1996]. *JA* 1997 (verschijnt later).

1998

Vlaanderen (etymologie en betekenisevoluitie). In : R. DE SCHRYVER (red.), *Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging*. Tielt, Lanoo, 3 delen, 1998 (verschijnt later).

3. Recensies en verslagen

3.1. Tijdschriften *HTD* en *MVN*

3.1.1. *HTD*, *Nederlands gedeelte* in *BTF*

HTD 17 (1943), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 23 (1944), 664-666.

HTD 18 (1944), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 24 (1945), 571-573.

HTD 19 (1945), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 25 (1946-1947), 407-409.

HTD 20 (1946) en 21 (1947), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 26 (1948), 858-860.

HTD 22 (1948), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 28 (1950), 814-816.

HTD 23 (1949), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 28 (1950), 1496-1497.

HTD 24 (1950), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 29 (1951), 1385-1386.

HTD 25 (1951), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 31 (1953), 301-302.

HTD 26 (1952), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 32 (1954), 923.

HTD 27 (1953), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 33 (1955), 524-525.

HTD 28 (1954), *Nederlands gedeelte*. *BTF* 34 (1956), 283.

HTD 29 (1955), Nederlands gedeelte. *BTF* 35 (1957), 303.

HTD 30 (1956), Nederlands gedeelte. *BTF* 35 (1957), 1126-1127.

3.1.2. MVN in BTF

MVN 25 (1949). *BTF* 29 (1951), 891-892.

MVN 26 (1950). *BTF* 30 (1952), 580-581.

MVN 27 (1951). *BTF* 31 (1953), 302.

MVN 28 (1952). *BTF* 32 (1954), 923-924.

MVN 29 (1953). *BTF* 33 (1955), 527-528.

MVN 30 (1954). *BTF* 34 (1956), 283-284.

MVN 31 (1955). *BTF* 35 (1957), 303-304.

MVN 32 (1956). *BTF* 35 (1957), 1127.

MVN 33 (1957) en 34 (1958). *BTF* 37 (1959), 573-574.

MVN 35 (1959) en 36 (1960). *BTF* 40 (1962), 1072.

3.2. Andere tijdschriften en boeken

1946-1947

J. HELSEN, Toponymie van Noorderwijk (Tongeren, 1944). *BTF* 25 (1946-47), 199-201.

1947

A. VINCENT, Que signifient nos noms de lieux ? (Bruxelles, 1947). *Bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlanden* 2 (1947), 295.

1948

Jan Frans Willems herdacht (Gent, 1946). *BTF* 26 (1948), 356.

1949

A. VAN LOEY, Middelnederlandse spraakkunst I (Antwerpen, 1948). *BTF* 27 (1949), 478-479.

- A. CARNOY, Origines des noms des communes de Belgique y compris les noms des rivières et principaux hameaux (Louvain, 1948). *Museum* 54 (1949), 113-114.
- Nomina Geographica Neerlandica 12 (1948). *BTF* 27 (1949), 1118-1119.

1950-1951

- E. BLANCQUAERT, Na meer den 25 jaar dialect-onderzoek op het terrein (Tongeren, 1948). *BTF* 28 (1950), 812-813.
- Revue Trimestrielle d'études linguistiques, folkloriques et toponymiques de l'Institut Grand-Ducal, fasc. 25-30 (1948 en 1949). *BTF* 28 (1950), 816 en 29 (1951), 893.
- A. VAN LOEY, Middelnederlandse spraakkunst II (Antwerpen, 1949). *BTF* 28 (1950), 1485-1486.
- Nomina Geographica Neerlandica 13 (1949). *BTF* 28 (1950), 1497-1499.

1955

- A. BOILEAU, Enquête dialectale sur la toponymie germanique du nord-est de la province de Liège, I. Introduction, Glossaires toponymiques (Liège, 1954). *BTF* 33 (1955), 526.
- F. PETRI, Zum Stand der Diskussion über die fränkische Landnahme und die Entstehung der germanisch-romanischen Sprachgrenze (Darmstadt, 1954); Ch. VERLINDEN, Frankish Colonization, a new approach (Transactions of the Royal Historical Society. London, 1954). *BTF* 33 (1955), 822-823.

1957

- R. BILLIET, Toponymie van Herne (Gent, 1955). *BTF* 35 (1957), 302-303.
- P. VAN HAVERBEKE, De XIIIde-eeuwse Middelnederlandse oorkondentaal te Brugge en omgeving (Gent, 1955). *BTF* 35 (1957), 421-422.
- A.H. SMITH, English Place-name Elements (Cambridge, 1956). *BTF* 35 (1957), 852-854.

1958-1959

- H. DITTMAYER, Siedlungsnamen und Siedlungsgeschichte des Bergischen Landes (Neustadt an der Aisch, 1956). *BTF* 36 (1958), 183-185; *Düsseldorfer Jahrbuch* 49 (1959).
- A. WEIJNEN, Nederlandse Dialectkunde (Assen, 1958). *WT* 18 (1958), 215-216.
- G. DESPY, Les chartes de l'abbaye de Waulsort. I (Bruxelles, 1957). *ABM* 29 (1958), 170-173.

1959

- M. SCHÖNFELD, Nederlandse Waternamen (Amsterdam, 1955). *BTF* 37 (1959), 574-575.
- J. LINDEMANS, Toponymische verschijnselen geografisch bewerkt (Brussel, 1954). *BTF* 37 (1959), 575.

1961

- J. DE BROUWER, Toponymie van Haaltert (Aalst, 1955) en Toponymie van Lede (Aalst, 1958). *BTF* 39 (1961), 238-239.

1962

- Eg. I. STRUBBE en L. VOET, De chronologie van de Middeleeuwen en de Moderne tijden in de Nederlanden (Antwerpen, 1960). *WT* 22 (1962), 255-262.

1963

- H. KUHN, Grenzen vor- und frühgeschichtlicher Ortsnamentypen (Wiesbaden, 1963). *Helinium* 3 (1963), 284-285.
- E. SCHWARZ, Sprache und Siedlung in Nordostbayern (Nürnberg, 1960). *LB* 52 (1963), 23-25.

1964

- H. HALBERTSMA, Terpen tussen Vlie en Eems (Groningen, 1963). *LB* 53 (1964), 15-17.

- H. DITTMAIER, Die (H)lar-Namen. Sichtung und Deutung (Köln, 1963). *LB* 53 (1964), 17-21.
- R. VAN PASSEN, Toponymie van Kontich en Lint (Gent, 1962). *BTF* 42 (1964), 1030.

1965

- H.S. DE BRUIN e.a., Fryske stikken ut codex Furmerius (Groningen, 1963). *BTF* 43 (1965), 746.
- H. DITTMAIER, Rheinische Flurnamen (Bonn, 1963). *LB* 54 (1965), 28-30.
- W. RICHARD, Untersuchungen zur Genesis der reformierten Kirchen terminologie der Westschweiz und Frankreichs mit besonderer Berücksichtigung der Namengebung (Bern, 1959). *Erasmus. Speculum Scientiarum* 17 (1965), 154-156.
- A.C.F. KOCH, Vroeg Middelnederlands ambtelijk proza (Groningen, 1960). *WT* 24 (1965), 429-430.

1966

- Hydronymia Germaniae, Reihe A, Lieferung 1 : Das Flussgebiet des Neckar, bearbeitet von A. SCHMID (Wiesbaden, 1962) ; Lieferung 2 : Die rechten Nebenflüsse des Rheins von der Quelle bis zur Einmündung des Mainz (ohne Neckar), bearbeitet von Th. GEIGER (Wiesbaden, 1963). *WT* 25 (1966), 151-152.
- E. LAMBERT, Toponymie du département de l'Oise (Amiens, 1963). *BTF* 44 (1966), 720-722.

1967-1968

- H. BAHLOW, Deutschlands geographische Namenwelt, Etymologisches Lexikon der Fluss- und Ortsnamen alteuropäischer Herkunft (Frankfurt am Main, 1965). *LB* 56 (1967), 39-41.
- J. BALON, Traité de droit salique, Etude d'exégèse et de sociologie juridiques (Namur, 1965). *BTF* 45 (1967), 925-929 ; *LB* 57 (1968), 1-8.
- Verslag over het prijsantwoord « Studie van de persoonsnamen in de Kasselrij Kortrijk, 1350-1400 ». *VMA* 1967, 493-495.

1968

Das Emsiger Recht, hrsg. von W.J. BUMA und W. EBEL (Göttingen, 1967). *LB* 57 (1968), 113-114.

Verslag over het prijsantwoord : « Een studie over de geneeskundige recepten, zegeningen en bezeringen in het Middelnederlands, met inachtneming van de onvoltooide receptenverzameling van Prof. W. de Vreese ». *VMA* 1968, 145-148.

1970

Verslag over het prijsantwoord « Een verklarend woordenboek op de taal van Stijn Streuvels ». *VMA* 1970, 579-585.

1971

F. DE BEAUREPAIRE, La toponymie de la Normandie (Paris, 1969). *Beiträge zur Namenforschung*, Neue Folge 6 (1971), 90.

C.C. DE BRUIN, Het Luikse Diatessaron, Het Haarens Diatessaron, Het Diatessaron van Cambridge (Leiden, 1970). *De Nieuwe Taalgids* 64 (1971), 311-318.

E. GAMILLSCHEG, Romania Germanica I (Berlin, 1970). *NK* 3 (1971), 188-193 ; *BTF* 49 (1971), 565-569.

R. WILLEMYNS, Bijdrage tot de studie van de klankleer van het Brugs op het einde van de middeleeuwen. *VMA* 1971, 167-170.

1972

P.G. ZELISSEN, Untersuchungen zu den Pronomina im Rheinisch-Maasländischen bis 1300, ein Beitrag zu einer mittelriparischen Grammatik (Helmond, 1969). *PBB* 94 (1972), 308-309.

C. MINIS, Bibliographie zu den altmittel- und altniederfränkischen Psalmen und Glossen (Amsterdam, 1971). *Germanistik* 13 (1972), 315.

J.McN. DODGSON, The Place-names of Cheshire II (Cambridge, 1970). *BTF* 50 (1972), 678.

1973

- H. KAUFMANN, Pfälzische Ortsnamen (München, 1971). *LB* 62 (1973), 79-80.
- J. MOLEMANS, Toponymie van Overpelt (met Neerpelt, Kaulille en Kleine-Brogel). *VMA* 1973, 213-215.
- C. MARYNISSEN, Hypokoristische suffixen in Oudnederlandse persoonsnamen, inz. de -z- en -l-suffixen. *VMA* 1973, 226-228.

1974

- A. QUAK, Studien zu den altmittel- und altniederfränkischen Psalmen und Glossen (Amsterdam, 1973). *Germanistik* 15 (1974), 875.

1975

- L. DE GRAUWE, Een lexikologische studie in woordgeografisch perspectief van de Wachtendonkse psalmenfragmenten met inbegrip van de glossen van Lipsius, met proeve van kritische leestekst en glossaria. *VMA* 1975, 117-121.
- W. BEELE, Bijdrage tot de studie van de middeleeuwse persoonsnamen te leper (XIIIde-XIVde eeuw). *VMA* 1975, 132-133.

1976

- R. MANTOU, Actes originaux rédigés en français dans la partie flammingante du comté de Flandre, 1250-1350 (Liège, 1972). *LB* 65 (1976), 213-215.
- W. SANDERS, Der Leidener Willeram (München, 1974). *LB* 65 (1976), 505-508; *Germanistik* 17 (1976), 179.

1977

- A.M. DUINHOVEN, Bijdragen tot reconstructie van de Karel ende Elegast (Assen, 1975). *Germanistik* 18 (1977), 56-57.
- H. TEUCHERT, Die Sprachreste der niederländischen Siedlungen des 12. Jahrhunderts, 2. Auflage (Köln-Wien, 1972). *BTF* 55 (1977), 644-648.

Th. COUN, De Middelnederlandse vertalingen van de « Regula Sancti Benedicti ». *VMA* 1977, 224-225.

1978

K.W. LITTEGER, Studien zum Auftreten der Heiligennamen im Rheinland (München, 1975). *PBB* 100 (1978), 119-121.

D. GEUENICH, Die Personennamen der Klostersgemeinschaft von Fulda im früheren Mittelalter (München, 1976). *PBB* 100 (1978), 471-473.

1979

J. ART, Kerkelijke structuur en pastorale werking in het bisdom Gent tussen 1830 en 1914 (Kortrijk-Heule, 1977). *HN* 7 (1979) nr. 4, 10-14.

J. VAN LOON, Morfeemgeografie van de Nederlandse persoonsnamen. *VMA* 1979, 329-333.

1980

R.A. UBBINK, De receptie van Meister Eckhart in de Nederlanden gedurende de Middeleeuwen (Amsterdam, 1978). *Germanistik* 21 (1980), 320.

1981

E. ROTH, Nordseegermanische Studien I (Stockholm, 1979). *LB* 70 (1981), 62-64.

1982

W. JUNGANDREAS, Zur Geschichte des Moselromanischen (Wiesbaden, 1979). *LB* 71 (1982), 251-252.

E. ROTH, Nordseegermanische Studien II (Stockholm, 1981). *LB* 71 (1982), 372-374.

J. ART, Herders en parochianen. Kerkelijkheidsgegevens betreffende het bisdom Gent 1830-1914 (Gent, 1979). *Spiegel Historiae* 17 (1982), 54-55.

A.M.J. VAN BUUREN, *Der minnen loep* van Dirc Potter. Studie over een middelnederlandse *ars amandi* (Utrecht, 1979). *Germanistik* 23 (1982), 764.

1985

J. UNTERMANN und B. BROGYANYI (ed.), *Das Germanische und die Rekonstruktion der indogermanischen Grundsprache* (Amsterdam-Philadelphia, 1984). *LB* 74 (1985), 402-405.

A. VANMALDEGHEM, *Geschiedenis van de Visitatie* (Gent, 1984). *HN* 13 (1985) nr. 1, 13.

P. VANDEWALLE, *Oude maten, gewichten en muntstelsels in Vlaanderen, Brabant en Limburg* (Oostende, 1984). *HN* 13 (1985), nr. 5, 15.

R.L. KYES, *Dictionary of the Old Low and Central Franconian Psalms and Glosses* (Tübingen, 1983). *Kratylos* 29 (1984 [1985]), 191-192.

R. WILLEMYS, *Het niet-literaire Middelnederlands, een leerboek met bloemlezing*, m.m.v. J. GOOSSENS (Assen-Brugge, 1979). *Germanistik* 26 (1985), 53.

R. SPANG, *Das Flußgebiet der Saar* (Mainz, 1984). *Beiträge zur Namenforschung, Neue Folge* 20 (1985), 471.

H. MANDE, *Een spiegel der waerheit*. Uitg. en toegelicht door Th. MERTENS (Erfstadt, 1984). *Germanistik* 26 (1985), 368.

G. SCHRAMM, *Eroberer und Eingesessene. Geographische Lehnnamen als Zeugen der Geschichte Südosteuropas im ersten Jahrtausend n. Chr.* (Stuttgart, 1981). *BTF* 63 (1985), 926-927.

L. VAN DURME, *Toponymie van Velzeke-Ruddershove en Bochoute*. *VMA* 1985, 406-408.

1986

Santiago de Compostela (Gent, 1985). *HN* 14 (1986) nr. 2, 9-11.

P. KEMPENEERS, *Toponymie van Tienen*. *VMA* 1986, 357-360.

J. MOLEMANS, *Toponymie van Zonhoven. Historisch-naamkundige studie* m.m.v. J. MERTENS (Zonhoven, 1982). *BTF* 64 (1986), 792-793.

1987

Rendez-vous met Magere Hein. *HN* 15 (1987) nr. 1, 7-10.

1988

V. MENNEN, Toponymie van de vrijheid Lommel. *VMA* 1988, 458-459.

J.G. KRUISHEER, Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299. II. 1222 tot 1256 (Assen-Maastricht, 1986). *Beiträge zur Namenforschung* 23 (1988), 199.

1990

J.W.J. BURGERS en J. SPARREBOOM, Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299. Index van namen op de delen I en II (Assen-Maastricht, Van Gorcum, 1988). *Beiträge zur Namenforschung* 25 (1990), 460-461.

J. HERBILLON, Les noms des communes de Wallonie (Bruxelles, Crédit Communal, 1986). *BTF* 68 (1990) nr. 2, 464-467.

M. MULON, L'onomastique française. Bibliographie des travaux publiés de 1960 à 1985 (Paris, Archives Nationales, 1987). *BTF* 68 (1990), nr. 2, 512-513.

1991

Een uitmuntend boek over landelijke geschiedenis [= A. VERHULST, Précis d'histoire rurale de la Belgique (Bruxelles, 1990)]. *HN* 19 (1991), nr. 1, 12-13.

1992

R. RENTENAAR en E. PALMBOOM (red.), De naamkunde tussen taal en cultuur (Amsterdam, 1988). *BTF* 70 (1992), nr. 2, 599.

J. MOLEMANS, Gids bij het historisch toponiemenonderzoek (Brussel, 1988). *BTF* 70 (1992), nr. 2, 599-600.

J.G. KRUISHEER, Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299. III. 1256 tot 1278 (Assen-Maastricht, 1992). *Beiträge zur Namenforschung* 27 (1992), 425.

1993

- L. DAENENS, Museum voor Sierkunst Gent. *HN* 21 (1993), nr. 1, 2.
J. DE ROOVERE, 500 jaar Roovers (Smetlede, 1992). *HN* 21 (1993), nr. 3, 18-19.
Nederlands repertorium van familienamen uitgegeven door het P.J.-Meertens-Instituut. Band 14 : Limburg (Zutphen, 1988). *BTF* 71 (1993), nr. 4, 989-990.
R.E. KÜNZEL, D.P. BLOK en J.M. VERHOEFF, Lexicon van Nederlandse toponiemen tot 1200 (Amsterdam, P.J. Meertens-Instituut, 1988). *BTF* 71 (1993), nr. 4, 991-992.

1994

- De geschiedenis van een Vlaamse krant [= G. DURNEZ, De Standaard (Tielt, 1993)]. *HN* 22 (1994), nr. 2, 7.

1995

- W. VAN OSTA, Toponymie van Brasschaat. *JA* 1995, 113-115.

1996

- M. MITTERAUER, Ahnen und Heilige. Namengebung in der europäischen Geschichte (München, 1993). *BTF* 74 (1996), nr. 2, 528-530.
A. MARYNISSEN, De flexie van het substantief in het 13de-eeuwse ambtelijke Middelnederlands. Een taalgeografische studie. *JA* 1996, 123-126.

Zie verder voor korte berichten over beoordelingen : *JA* en *VMA*, passim.

4. Vertalingen

1955

- Voorschriften bij het uitgeven van geschiedkundige teksten.* Brussel, Koninklijke Commissie voor Geschiedenis, 1955, 25 blz. (uit het Frans).

1962

R.C. VAN CAENEGEM, *Kurze Quellenkunde des westeuropäischen Mittelalters*. Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, 1962, 365 blz. (uit het Nederlands).

1969

De plaatselijke geschiedschrijving, Leidraad voor de auteurs, Aanvullingen I (Pro Civitate, Historische Uitgaven, reeks in-8°, 22). Brussel, 1969 (namelijk : Ten geleide, Aardrijkskunde, Waalse dialectologie, Romaanse plaatsnaamkunde, Zegelkunde, Wapenkunde, Geslachtkunde, Metrologie, Numismatiek, alles uit het Frans).

5. Catalogi

1974

Tentoonstelling Het Sint-Elisabethbegijnhof van de oudste tijd tot heden. 100 Jaar Groot-Begijnhof Sint-Amansberg 1874-1974. Sint-Amansberg, Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis, 1974, 12 blz.

1975

Tentoonstelling Oude kunststfiches van Gent en Sint-Amansberg. Generale Bankmaatschappij, 1975, 7 blz.

Tentoonstelling Geschiedenis van de bloemisterij in onze streek. Sint-Amansberg, Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis, 1975, 18 blz.

Tentoonstelling Rosalie Loveling. Campo Santo, Gemeente Sint-Amansberg. Sint-Amansberg, 1975, 14 blz. In samenwerking met A. VAN ELSLANDER.

1976

Oostakker vroeger. Tentoonstelling in het gemeentehuis. Oostakker, Gemeentebestuur, 1976, 19 blz.

Tentoonstelling Jan Frans Willems. Campo Santo, Sint-Amandsberg. Sint-Amandsberg, Gemeentebestuur, 1976, 16 blz. Met een inleiding door Ada DEPREZ.

Tentoonstelling Oude en nieuwe kant. Sint-Amandsberg, Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis, 1976, 11 blz. Ook Heusden (Destelbergen), Reumafonds Oost-Vlaanderen, 1977 (8 blz.) en Gent, 1979 (8 blz.).

1978

Tentoonstelling Geschiedenis van de Gentse randgemeenten in kaart en beeld. Gent-Sint-Amandsberg, 1978, 9 blz.

Tentoonstelling Corneel Heymans. Gent, 1978, 8 blz. In samenwerking met A. DE SCHAEFDRYVER.

1981

Tentoonstelling Frank Baur. Campo Santo, Sint-Amandsberg (1980). HOJ 18 (1981), 104-118.

1983

Tentoonstelling Jozef Goossenaerts. Campo Santo, Gent-Sint-Amandsberg (1982). HOJ 20 (1983), 178-188.

1984

Twaalf eeuwen parochie Destelbergen, tentoonstelling Destelbergen 25-8 tot 2-9 1984. [Destelbergen, 1984], 19 blz.

1986

Tentoonstelling Geschiedenis van de Negenmeimarkt, 1986, mei 9-18, in de Sint-Amanduskapel te Sint-Amandsberg. HOJ 23 (1986), 95-105.

1987

Tentoonstelling « Lochristi tot de 18^e eeuw », 4 oktober 1987, in de gemeentelijke basisschool van Lochristi [zonder vermelding auteur, Lochristi 1987], 5 blz.

6. *Voordrachten en interviews*

1964

Dr. Gysseling interviewt Prof. Mertens over zijn opgravingen te Oudenburg. [BRT] Derde Programma, uitzending 27 november 1964, 9 blz.

1980

Het ontstaan van de taalgrens [voordracht voor de Marnixring 'Meetjesland' door dr. M. GYSSELING, 1979]. *Kontaktblad van het Karel Bultfonds* 4 (1980), nr. 1, 7-10. Verslag door prof. dr. M. HOEBEKE.

1987

Voorgeschiedenis van de Gentse draak. *HN* 15 (1987), nr. 6, 1.

Zie verder voor beknopte verslagen van lezingen voor het genootschap van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde : *JA*, passim.

L. VAN DURME